

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Interesna skupina lokalnih interesov

Številka: 020-03-16/2019/6
Ljubljana, 17. 1. 2020

PREDLOG

Poročilo o delu Interesne skupine lokalnih interesov za leto 2019

SESTAVA INTERESNE SKUPINE

22 članov interesne skupine lokalnih interesov zastopa v Državnem svetu interese občin volilne enote, v kateri so bili izvoljeni. V ta namen so v občinah odprte svetniške pisarne, kjer lahko državni svetnik opravlja razgovore s predstavniki občin, volivci in drugimi zainteresiranimi svoje volilne enote. Na ta način je omogočen neposreden stik med volilno bazo in državnim svetnikom in s tem prenos problemov oziroma predlogov, mnenj in pobud med volilno bazo in Državnim svetom.

Člani Interesne skupine:

Milan Ozimič (vodja), Dejan Crnek, Rajko Fajt, Franc Golob, Tomaž Horvat, Franc Kangler, Bojan Kekec, Samer Khalil, Bojan Kontič, Marjan Maučec, Srečko Ocvirk, Boris Popovič, Bojan Režun, mag. Miroslav Ribič, Franci Rokavec, Dušan Strnad, Branko Šumenjak, Matjaž Švagan, Davorin Terčon, mag. Igor Velov, Bogomir Vnučec, mag. Marko Zidanšek.

ŠTEVILO SEJ

Interesna skupina je imela v letu 2019 devetindvajset (29) sej, od tega enaindvajset (21) rednih sej in osem (8) izrednih sej. Enajstkrat (11) je imela skupno sejo s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj ter eno (1) skupno sejo s Komisijo za državno ureditev, Komisijo za kulturo, znanost, šolstvo in šport in Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj.

Interesna skupina se je običajno sestajala pred rednimi in izrednimi sejami Državnega sveta in se seznanjala ter se opredelila do zadev z dnevnega reda Državnega sveta oz. predlogov mnenj in sklepov, ki so bili oblikovani na podlagi poročil komisij Državnega sveta. V nekaterih primerih pa je sama oblikovala ali na skupnih sejah sooblikovala stališča oz. poročila za pristojne komisije Državnega sveta, za odločanje na seji Državnega sveta ali za Vlado in resorna ministristva. Prav tako je interesna skupina na predlog njenih članov oblikovala pobude ali vprašanja in jih prek Državnega sveta ali direktno naslavljala na Vlado oz. resorna ministristva ter druge pristojne institucije.

POVZETEK POMEMBNEJŠIH ZADEV OZ. RAZPRAV

Financiranje občin

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819-B) - nujni postopek, EPA 387-VIII (21. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 11. 2. 2019). Komisija in interesna skupina nista podprli predloga zakona, saj ni urejal problema povprečnine za 2019, ki v višini 573,5 evrov ni zadoščala za financiranje lokalne samouprave. Med drugim ni pokrivala dodatnih finančnih obveznosti občin iz naslova dogovora Vlade s sindikati javnega sektorja. Državni svetniki so poudarili, da je prav, da se se izboljšale plače zaposlenih v javnem sektorju, vendar ne na plečih občin. V mnogih

občinah zadnji dvig povprečnine ni pokrili niti stroškov višjih plač zaposlenih v vrtcih, kaj šele večjih stroškov plač v vseh javnih zavodih, ki so vezani na občinske proračune. Pri tem so imele večji manko občine z večjim številom javnih zavodov (npr. Mestna občina Velenje je morala zagotoviti dodatnih 300.000 evrov za plače, ker jih povprečnina ne zagotavlja). Komisija in interesna skupina sta tudi zavrnila očitke, da so občine pohitele z dvigom cene programov predšolske vzgoje v vrtcih, saj je to odraz dviga plač v javnem sektorju, ki so sestavni del cene vrtca, ki se izračuna po predpisani metodologiji, plačajo pa jo starši in občine. Podobna situacija je pri pomoči na domu ali oskrbi v domovih za ostarele, kjer stroški višjih plač v javnem sektorju finančno bremenijo tako uporabnike storitev kot občine. Če država z zakonom predpiše naloge ali s sindikati sklene dogovor o dvigu plač v javnem sektorju, ki bremenijo občinski proračun, naj zagotovi tudi sredstva iz državnega proračuna ali namesto občin prevzame skrb za vrtce in socialo. Sklenjen Dogovor o višini povprečnine za leto 2019, ki je pomenil kompromis v pričakovanju zmanjšanja stroškov občinam, je vseboval tudi zavezo, da naj bi v šestih mesecih preverili učinke dogovora s sindikati javnega sektorja glede plač na višino stroškov občin. Glede na navedeno so državni svetniki izrazili pričakovanje o čim prejšnjem začetku delovanja delovne skupine za pripravo sprememb področne zakonodaje s ciljem finančne razbremenitve občin ter odpravo ocenjenega razkoraka pri financiranju občin s spremembo višine povprečnine že za 2019. Občine so zaslužne za uspešno črpanje evropskih sredstev za razvojne projekte v pretekli finančni perspektivi, pri čemer so lastna sredstva zagotavljala tudi z zadolževanjem, kar pa bo v aktualni finančni perspektivi, ki prehaja v drugo polovico, ob sedanjem finančnem potencialu občin težko ponoviti. Treba bi bilo razmisliti o ustanovitvi posebnega sklada, ki bi občinam zagotavljal sredstva za lastno finančno udeležbo za sofinanciranje investicij v okviru evropskih programov. Ob podpori dvigu oz. vsaj ohranitvi obsega sredstev za investicije v cestno infrastrukturo in dvigu sredstev za športno infrastrukturo sta komisija in interesna skupina opozorili tudi na skrb zbujajoče stanje na področju investicij na področju predšolske vzgoje in osnovnih šol. Čeprav so po občinah, še posebej z izrazitim trendom povečevanja števila prebivalcev, velike potrebe po gradnji vrtcev in osnovnih šol, pa za te namene občine lastnih sredstev nimajo, Ministrstvo izobraževanje, znanost in šport pa gradnje tovrstnih objektov že od 2011 ne sofinancira več. Medtem ko naj bi občine skrbele za gradnjo prostorov za potrebe zdravstvene oskrbe, se soočajo s pozivi zdravstvenih domov, da zagotovijo sredstva za urgentni program, če hočejo zagotoviti prebivalstvu zdravstveno varstvo, saj resorno ministrstvo naj ne bi prispevalo zadostnih sredstev. Prav tako naj bi zaživel t.i. satelitski urgentni centri le po pogojem, da občine zgradijo primerne prostore. Z vidika zmanjšanja stroškov občin je nujno proučiti področje zdravstvenega varstva in odpraviti vse anomalije v zvezi s financiranjem, ki ne sodijo v pristojnost občin. Državni svetniki so izrazili tudi skrb nad stališčem Fiskalnega sveta, ki je opozoril na rast javne porabe, kar predstavlja tveganje za srednje- in dolgoročno vzdržnost javnih financ. Ob tem so državni svetniki poudarili, da je obseg zadolževanja občin v deležu javnega dolga države zanemarljiv (3-4 %), kar je predvsem posledica zelo restriktivne zakonodaje, ki omejuje največji obseg možnega zadolževanja glede na realizirane prihodke preteklega obdobja. Z vidika dolgoročnejšega zadolževanja za večje investicije bi bilo smiselno razmisliti o drugačni ureditvi zadolževanja, saj je sedanji način statističnega izračunavanja dolga občin na prebivalca v primeru zadolževanja za večje investicije lahko zavajajoč.

Poročilo interesne skupine in komisije je bilo posredovano Komisiji za gospodarstvo, obrt, turizem in finance, ki je povzela njuno negativno stališče. Državni svet na 15. seji 27. 2. 2019 tudi ni podprl predloga zakona. Do mnenja Državnega sveta se je opredelila tudi Vlada na 32. dopisni seji 4. 3. 2019.

Predlog odločilnega veta na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819-B) (3. izredna seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 11. 3. 2019). Ker predlog zakona ni naslavljal problema višine povprečnine, sta se interesna skupina in komisija odločili predložiti odločilni veto. Zakon ni odprl vprašanja povprečnine oz. določil višji znesek povprečnine za leto 2019, čeprav se je izkazalo, da imajo občine zaradi dogovora

Vlade s sindikati javnega sektorja višje stroške, ki jih povprečnina v višini 573,5 evra ni zajela. Občine brez ponovnega povišanja povprečnine ne bodo uspele izvajati zakonskih nalog oz. bodo primorane zagotoviti sredstva za nastale dodatne izdatke iz drugih virov financiranja, ki bi jih prvenstveno morale porabljeni za investicije. Interesna skupina in komisija nista nasprotovali dvigu plač zaposlenih v javnem sektorju, vendar sta opozorili, da predhodno zvišanje povprečnine konec decembra 2018 v mnogih občinah ne pokrije stroškov višjih plač zaposlenih v vrtcih (npr. Mestna občina Velenje), kaj šele višjih stroškov plač v vseh javnih zavodih, ki so vezani na občinske proračune. V podkrepitev te trditve sta navedli podatke za nekaj občin:

- Mestna občina Celje je pridobila iz naslova povišanja primerne porabe 908.344 evrov, obenem pa ima v letošnjem letu višje stroške iz naslova plač za 1.321.571 evrov, kar predstavlja primanjkljaj v višini 413.227 evrov;
- Mestna občina Velenje je upravičena do višje povprečnine v višini 477.000 evrov, hkrati pa znaša učinek povišanja sredstev za plače zaradi dogovora s sindikati javnega sektorja na njen proračun 748.288,98 evrov, kar predstavlja primanjkljaj 271.288 evrov. Samo v vrtcih znašajo stroški za višje plače 500.000 evrov.
- V Občini Trbovlje se je povprečnina za 2019 povečala za 330.496 evrov (24,79 evra na prebivalca), hkrati pa so stroški občine zaradi višjih plač povečali za 331.400 evrov (24,86 evra na prebivalca);
- V Občini Slovenska Bistrica se je povprečnina povišala za 574.940 evrov, obenem pa so stroški občine zaradi višjih stroškov dela v javnih zavodih in občinski upravi višji za 740.000 evrov, kar pomeni primanjkljaj v višini 165.060 evrov.

Opozorili sta, da so neupravičeni očitki, da so v občinah pohiteli z dvigom cene programov predšolske vzgoje v vrtcih, saj je to odraz dviga plač, ki so sestavni del cene vrtca, ki se izračuna po predpisani metodologiji, plačajo pa jo starši in občine. Podobna situacija je pri pomoči na domu ali oskrbi v domovih za ostarele, kjer stroški višjih plač v javnem sektorju finančno bremenijo tako uporabnike storitev kot občine. Če država z zakonom predpiše naloge ali s sindikati sklene dogovor o dvigu plač v javnem sektorju, ki bremenijo občinski proračun, bi morala tudi zagotoviti sredstva iz državnega proračuna. Ena od možnosti je tudi ta, da država namesto občin prevzame skrb za vrtce in socialo. Predlagali sta, da Državni zbor zavrne zakon in naloži Vladi, da pripravi nov zakon in v njem uredi znesek povprečnine za 2019, ki pripada občinam v skladu z Zakonom o financiranju občin (ZFO-1) in upošteva tudi finančne obveznosti iz naslova višjih stroškov dela zaradi dogovora Vlade s sindikati javnega sektorja.

Interesna skupina je sprejela predlog odločilnega veta na zakon, ki ga je Državni svet podprl in sprejel na 3. izredni seji 13. 3. 2019. Državni zbor je ob ponovnem odločanju zakon sprejel na 20. izredni seji 20. 3. 2019.

Gradivo Ministrstva za javno upravo na temo zmanjšanja stroškov občin (34. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 26. 8. 2019). Komisija in interesna skupina sta se seznanili s Poročilom o delu Delovne skupine za pripravo predlogov sprememb zakonodaje, ki bo zmanjšala stroške občin; Analizo ocene finančnega učinka na proračune občin kot posledica spremenjenih izhodiščnih plačanih razredov delovnih mest in nazivov, ki so bili dogovorjeni z aneksi h kolektivnim pogodbam v decembru 2018; Osnutkom Zakona o zmanjšanju stroškov občin in Osnutkom zakona o spremembah in dopolnitvah ZFO-1, ki sta bila 11. 7. 2019 objavljena na spletni strani eUprava-E-demokracija. Komisija in interesna skupina sta podprli Osnutek zakona o zmanjšanju stroškov občin in prizadevanja ministra za javno upravo za znižanje stroškov občin, pri čemer sta poudarili, da nižanje stroškov občin ne sme vplivati na ponovno nižanje višine povprečnine. Prav tako sta podprli umik spremenjene enačbe za izračun primerne porabe občine za posamezno proračunsko leto iz Osnutka zakona o spremembah in dopolnitvah ZFO-1, saj ne bi zagotovila enakopravnega položaja občin in njenih prebivalcev, ampak bi prinesla le prerazporeditev sredstev med občinami in s tem nova nesorazmerja med njimi. Pri zmanjševanju stroškov

občin ne smemo okrniti pristojnosti občin, ampak jih razbremeniti tistih nalog, ki jih kot t. i. servisno dejavnost opravljajo za državo, a od nje ne prejmejo zadostnega obsega sredstev. Glede naslova osnutka zakonskega predpisa o zmanjševanju stroškov občin je bilo opozorjeno, da bi lahko javnost napačno razumela naslov predpisa, saj ga lahko berejo na način, da so občine preveč razsipne in je zato potreben predpis države, da se njihovi stroški zmanjšajo. Komisija in interesna skupina sta izpostavili potrebo po izpolnitvi pričakovani občin, da prejmejo tak obseg sredstev, kot jim pripada v skladu z zakonodajo – v skladu z Evropsko listino lokalne samouprave je treba občinam za izvajanje nalog zagotoviti obseg sredstev, ki so v sorazmerju z obsegom nalog, ki jih določata Ustava in zakon. Pri tem je treba upoštevati specifične posameznih občin (podeželske občine, obmejne občine, občine s trendom povečevanja števila prebivalcev, itd.) in jim prek ustreznega mehanizma zagotoviti dodatna finančna sredstva. Čeprav bomo verjetno težko odpravili razkorak v financiranju občin, ki je posledica preteklega zmanjševanja povprečnine, bi s pospešeno rastjo povprečnine v prihodnjih letih in ukrepi za zmanjšanje stroškov občin lahko v določenem času dosegli financiranje občin, ki bi omogočalo normalno delovanje in razvoj lokalne samouprave. Pri zmanjševanju stroškov občin je treba v naslednjem koraku imeti v uvidu tudi predloge za poenostavljanje postopkov, ki danes predstavljajo veliko časovno bariero in posledično tudi finančno breme za občine (npr. pridobivanje soglasij na področju prostorskega načrtovanja in graditve objektov). Za znižanje stroškov občin oz. znižanje stroškov države je bil dan tudi predlog, da se del pristojnosti upravnih enot prenese na občine, ker bi ceneje in lažje opravljale določene naloge. Komisija in interesna skupina sta Vlado pozvali, da končno prisluhne opozorilom občin z izrazitim trendom povečevanja števila prebivalcev, ki imajo predvsem zaradi priseljevanja mladih družin velike stroške za zagotavljanje infrastrukture za potrebe predšolske vzgoje in osnovnošolskega izobraževanja. Ker iz naslova povprečnine ne prejmejo zadostnih sredstev za kritje tovrstnih stroškov in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport že dolgo ne sofinancira gradnje tovrstne infrastrukture, se te občine soočajo s težavami pri financiranju gradnje tovrstnih objektov in če se že lotijo gradnje, se morajo odpovedati ostalim investicijam. Ob tem so državni svetniki tudi opozorili, da je treba spremeniti tudi plačni sistem javnih uslužbencev v smeri bolj fleksibilnega nagrajevanja in nameniti več sredstev za nagrajevanje (variabilni del plače) javnih uslužbencev za uspešno delo, kar bo pripomoglo k večji konkurenčnosti in kakovosti dela javnega sektorja. Opozorjeno je tudi bilo, da bi lahko država aktivirala in uravnavala gospodarsko rast tudi prek investicij občin, ki imajo razvojni potencial in izkušnje za krepitev slovenskega gospodarstva.

Sklep interesne skupine in komisije je bil posredovan Ministrstvu za javno upravo ter v vednost reprezentativnim združenjem občin. Vlada je na 54. seji 12. 12. 2019 določila besedilo Predloga zakona o finančni razbremenitvi občin in ga vložila v zakonodajni postopek.

Predlog zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2010 in 2021 (ZIPRS2021) - nujni postopek, EPA 794-VIII (37. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 7. 10. 2019). Komisija in interesna skupina nista podprli predloga zakona in sta oporekali predlagani višini povprečnine za naslednji dve leti, ki ne zagotavlja financiranja dejanskih stroškov občin. Predlagana višina povprečnine za 2020 in 2021, ki jo je Vlada določila sama, ni primerna in ne zagotavlja financiranja zakonskih nalog občin. Glede na opozorila Združenja občin Slovenije, bi morali za izračun povprečnine kot izhodišče vzeti dejanske stroške v letu 2018 in ne povprečja stroškov za zadnje štiri leta ter k tako dobljeni vrednosti dodati še predvidene povečane stroške. To pomeni, da bi morala povprečnina za leto 2020 znašati 658,80 evrov in za leto 2021 668,10 evra. Državni svetniki so opozorili, da se ob tem, da je povprečnina za 2020 in 2021 najvišja doslej, pozablja, da so tudi stroški občin čedalje večji. Veljaven sistem financiranja občin ne upošteva raznolikosti posameznih skupin občin (mestne občine, občine s sedežem upravnih enot in ostale občine), kar se je še posebej izrazilo pri dvigu plač v javnem sektorju, saj imajo večje občine z več

javnimi zavodi več stroškov kot manjše občine. Sredstva v višini 19,6 mio evrov za pokritje višjih stroškov dela zaradi dviga plač javnih uslužbencev v občinah bi se morala občinam zagotoviti glede na njihove dejanske stroške in neodvisno od povprečnine. Državni svetniki so ponovno opozorili na neustreznost veljavne zakonske ureditve, ki Vladi omogoča enostransko določitev višine povprečnine, ki ne zagotavlja primernega financiranja lokalne samouprave. Na ta način ni zagotovljena predvidljivost financiranja občin, zaradi česar je oteženo načrtovanje na lokalni ravni. Če so naloge zakonsko določene in obstaja ocena potrebnih sredstev za njihovo izvajanje, je treba sredstva zagotoviti in pogajanj sploh ne bi smelo biti. Povprečnina se mora določiti neodvisno od vsakokratne Vlade oz. pogajanj, njena višina mora zadoščati za pokrivanje stroškov opravljanja zakonskih nalog. V povezavi s pričakovanji občin, da se bodo preverile vse pristojnosti občin in pripravile zakonske spremembe za njihovo finančno razbremenitev, sta komisija in interesna skupina opozorili, da v tem trenutku ni nobenega zagotovila, da bo zadevna zakonodaja dejansko začela veljati 1. 1. 2020 in da bodo občine z začetkom 2020 dejansko razbremenjene plačevanja določenih storitev (npr. plačevanja zdravstvenega zavarovanja brezposelnih, financiranje nalog družinskega pomočnika in mrliško pregledne službe). Občine bi namreč morale biti pravočasno obveščene, ali proračune pripravljajo v pričakovanju dejanske finančne razbremenitve s 1. 1. 2020 ali ne. K temu sta komisija in interesna skupina dodali opozorilo, da so občine upravičeno pričakovale prenos določenih nalog iz občin na državo s 1. 1. 2020, saj je v Poročilu o delu delovne komisije za pripravo predlogov sprememb zakonodaje, ki bo zmanjšala stroške občin, s katerim sta se avgusta 2018 tudi sami seznanili, jasno navedeno, da mora biti sprememba zakonov, s katerimi se prenesejo pristojnosti iz občin na državo, in bodo urejene z zakonom o zmanjšanju stroškov občin, pripravljena hkrati s predlogom državnega proračuna, da jih bosta Vlada in Državni zbor obravnavala hkrati. Glede na navedeno sta komisija in interesna skupina izrazili pričakovanje, da Vlada čim prej pojasni, kdaj bo v zakonodajni postopek predložila zakon, ki bo zmanjšal stroške občin, in kdaj bo začel veljati.

Poročilo interesne skupine in komisije je bilo posredovano Komisiji za gospodarstvo, obrt, turizem in finance, ki je povzela njuno negativno mnenje. Državni svet na 22. seji 16. 10. 2019 ni podprl predloga zakona. Vlada se je 12. 11. 2019 opredelila do mnenja Državnega sveta. Državni zbor je na 13. seji 22. 11. 2019 sprejel zakon. Interesna skupina je na 9. izredni seji 25. 11. 2019 sprejela predlog odločilnega veta na navedeni zakon in v obrazložitvi ponovila opozorila glede prenizke povprečnine. Državni svet je na 8. izredni seji 28. 11. 2019 sprejel odločilni veto. Državni zbor je ob ponovnem odločanju zakon sprejel na 20. izredni seji 20. 3. 2019.

Predlog proračuna Republike Slovenije za leto 2020 (DP2020), EPA 795-VIII in Predlog proračuna Republike Slovenije za leto 2021 (DP2021), EPA 796-VIII (37. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 7. 10. 2019). Komisija in interesna skupina nista podprli predloga proračunov za 2020 in 2021. Izpostavili sta njuno premajhno razvojno naravnost, saj so investicije v infrastrukturo na področju šolstva, sociale ali državnih cest podhranjene. V občinah, še posebej v tistih z izrazitim trendom naraščanja prebivalstva, se pojavljajo nove potrebe po gradnji objektov za predšolsko vzgojo in osnovnošolsko izobraževanje, pri tem pa se občine soočajo s težavami njihovega financiranja, saj lastnih sredstev za te namene nimajo. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport gradnje tovrstnih objektov že več let ne sofinancira. Predloga proračunov za naslednji dve leti predvidevata 10 mio evrov za te namene (vsako leto 5 mio evrov), kar je glede na vrednost tovrstnih investicij zanemarljiv znesek. Prav tako je sredstev za gradnjo domov za starejše premalo, kar je z vidika starajoče se družbe nerazumljivo. Problematično je tudi financiranje državne cestne infrastrukture v občinah, kjer še zdaj ni jasno, ali se bodo projekti, ki so bili pripravljani in vključeni v načrt razvojnih programov za leto 2019, vendar niso bili realizirani zaradi pomanjkanja proračunskih sredstev oz. do 2. 9. 2019 niso bile podpisane pogodbe, drugo leto dejansko izvajali. Ti projekti bi se namreč morali naslednje

leto prioritarno izvajati, saj vsakršen zamik realizacije otežuje tudi načrtovanje finančne soudeležbe občin. Prav tako so državni svetniki ugotavljali, da je realizacija projektov, ki so bili v 6-letnem drsnem planu sprva predvideni v letu 2020, prestavljena na obdobje po 2025, pri tem pa so občine že intenzivno odkupovale zemljišča in plačevale projektno dokumentacijo v okviru dogovora o kasnejšem poračunu. Vsak rez proračunskih sredstev pomeni upočasnitev dinamike izvedbe projekta, kasnejši posegi v infrastrukturo pa so zaradi nepravočasnega ukrepanja le še večji in zato dražji. Vlada bi morala spremeniti odnos do cestne in ostale infrastrukture (šole, vrtci, domovi za starejše) in temu področju v proračunih za leti 2020 in 2021 zagotoviti več sredstev. Komisija in interesna skupina sta tudi opozorili, da kulturni sektor, ki je bil v času finančne krize deležen velikih rezov, danes, kljub gospodarski rasti, še zmeraj ne dosega višine sredstev izpred finančne krize. Še posebej je podhranjen nevladni sektor, ki je v lokalnih okoljih nosilec razvoja kulture. Nadalje je bilo opozorjeno na neučinkovito črpanje evropskih kohezijskih sredstev aktualne finančne perspektive, ki se praktično končuje. Medtem ko so bile v preteklem finančnem obdobju prav občine ključne pri uspešnosti črpanja razpoložljivih evropskih sredstev, je zdaj bistveno težje, saj nimajo sredstev za zagotavljanje lastne udeležbe oz. nimajo možnosti zadolževanja za potrebe zagotavljanja lastne udeležbe. Pri tem je bilo izpostavljeno tudi dejstvo, da se delež sredstev iz državnega proračuna za sofinanciranje ne zagotavlja v višini 6 %, kot to določa 21. člen ZFO-1, ampak je ta delež že vrsto let nižji in še to se le del zagotavlja v obliki nepovratnih sredstev, del pa v obliki povratnih sredstev kot dodatno zadolževanje občin v proračunu države. Opozorili sta tudi, da bo zaključevanje aktualne finančne perspektive še posebej težavno, ker se bo s ciljem pospešitve črpanja evropskih sredstev povečala intenziteta izvajanja projektov, to pa pomeni večje potrebe po gradbenih izvajalcih, večje povpraševanje pa bo zvišalo tudi cene storitev in s tem dražje investicije.

Poročilo interesne skupine in komisije je bilo posredovano Komisiji za gospodarstvo, obrt, turizem in finance, ki je povzela negativno mnenje. Državni svet na 22. seji 16. 10. 2019 ni podprl predloga proračunov za 2020 in 2021. Do mnenja Državnega sveta se je opredelila Vlada na 86. dopisni seji 5. 11. 2019. Državni zbor je sprejel proračuna za 2020 in 2021 na 13. seji 21. 11. 2019.

Predlog zakona o zagotavljanju sredstev za določene nujne programe Republike Slovenije v kulturi (ZZSDNPK) - prva obravnava, EPA 778-VIII (37. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 7. 10. 2019). Komisija in interesna skupina sta podprli predlog zakona in poudarili, da je z vidika zagotavljanja dodatnih sredstev za nujne programe na področju kulture dobrodošel tudi za finančno podhranjene občine, je pa vprašanje, ali bo predviden obseg proračunskih sredstev dejansko zagotovljen v prihodnjih letih, saj se to pogojuje z javnofinančnimi zmožnostmi in prioriteta. Če hočemo narediti premik in dejansko slediti javnemu interesu na področju kulture in obrniti trend propadanja kulturne infrastrukture, bi morali sredstva v prihodnjih vsakoletnih državnih proračunih dejansko zagotoviti in tega ne pogojevati z javnofinančnimi zmožnostmi. Pri tem se je postavilo tudi vprašanje, na kar je opozorilo Združenje občin Slovenije, kaj se bo zgodilo, če bodo aktivnosti že v teku in bodo že podpisane pogodbe z izvajalci, država pa zaradi slabega javnofinančnega stanja ne bo zagotovila sredstev. Državni svetniki so se strinjali, da bi morale biti občine upravičene do večjega deleža sofinanciranja sanacije najbolj ogroženih in najpomembnejših kulturnih spomenikov kot pravne/fizične osebe oz. bi moral biti finančni delež podoben kot je predviden za financiranje državnih kulturnih spomenikov. Prav tako sta komisija in interesna skupina podprli predlog Združenja občin Slovenije, da se višina sofinanciranja ureditve osnovnih prostorskih pogojev in nakupa opreme za javne zavode, katerih ustanoviteljica je lokalna skupnost, poveča vsaj na tretjino deleža sredstev za državne zavode s področja kulture. V povezavi s v preteklosti obnovljenimi kulturnimi spomeniki državnega oz. lokalnega pomena, ki nimajo nobene vsebine, sta komisija in interesna skupina tudi opozorili, da je treba omogočiti razvoj vsebine oz. uporabnosti kulturnega spomenika. Kulturno varstveni pogoji bi morali biti bolj fleksibilni oz. življenjski, saj

drugače zakon s sicer plemenitim namenom zagotavljanja dodatnih sredstev v naslednjih letih za nujne programe v kulturi ne bo dosegel cilja, to je ohranjanje kulturne dediščine. Glede predvidenih javnih razpisov za pridobitev sredstev za financiranje lokalnih kulturnih objektov oz. ureditve osnovnih prostorskih pogojev in nakupa opreme za lokalne javne zavode so državni svetniki opozorili, da imajo občine na drugih področjih (npr. programi javnih del kot posebni programi aktivne politike zaposlovanja) slabe izkušnje z javnimi razpisi, ki opredeljujejo kriterije in merila.

Poročilo interesne skupine in komisije je bilo posredovano Komisiji za kulturo, znanost, šolstvo in šport. Državni svet je podprl predlog zakona na 22. seji 16. 10. 2019. Državni zbor je zakon sprejel na 13. seji 26. 11. 2019.

Pokrajinska zakonodaja

Načrt aktivnosti v postopku priprave osnutkov pokrajinske zakonodaje in osnutek Zakona o pokrajinah (33. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 15. 7. 2019). Komisija in interesna skupina sta se seznanili z osnutkom Zakona o pokrajinah, ki ga je pripravila strokovna skupina pod vodstvom prof. dr. Boštjana Brezovnika, in načrtom aktivnosti v postopku priprave osnutkov pokrajinske zakonodaje, usklajenim med Uradom predsednika republike, Državnim svetom in vodjo projekta prof. dr. Boštjanom Brezovnikom. Podprli sta vodenje procesa regionalizacije od spodaj navzgor in poudarili, da je bil Državni svet kot predstavnik lokalnih interesov vseskozi zagovornik ustanovitve pokrajin. Izpostavili sta pričakovanje, da bo Državni svet prevzel vlogo predlagatelja predhodno usklajenih zakonodajnih predlogov s strani stroke in ob podpori lokalnih skupnosti. Državni svetniki so se strinjali, da lahko pokrajine kot nosilke skladnejšega regionalnega razvoja pripomorejo k uspešnejšemu črpanju EU sredstev, prav tako lahko okrepijo čezmejno sodelovanje. Z ustanovitvijo pokrajin tudi ne bo potrebe po sprejemanju posebnih zakonov za zagotavljanje razvojnih spodbud manj razvitim območjem. Po njunem mnenju je treba projekt ustanovitve pokrajin v luči bojazni o dodatnih stroških in birokratizaciji primerno predstaviti javnosti in jim razložiti vlogo pokrajin: a) nosilke skladnega regionalnega razvoja, ki lahko bistveno pripomorejo k uspešnejšemu črpanju EU sredstev, in b) dvoživke, ki ob prenosu kadra z državne ravni izvajajo naloge regionalnega pomena in prenesene državne (in občinske) naloge. Medtem ko je treba prenesti pristojnosti z upravnih enot na lokalno/regionalno raven, se mora država osredotočiti na izvajanje nalog državnega pomena, vključno z zastopanjem interesov Slovenije v mednarodnem prostoru. Ker imajo državni organi (npr. Policija, UE, GURS, centri za socialno delo, sodišča) različno organizacijo mreže lokalnih organizacijskih enot oz. ima vsak organ »svojo regijo«, je treba v okviru ustanovitve pokrajin njihovo organizacijsko strukturo poenotiti. Prostorsko načrtovanje je eden ključnih pokazateljev nujnosti ustanovitve pokrajin in s tem (teritorialne, upravne, fiskalne) decentralizacije države, ki je danes preveč centralizirana. Volitve v pokrajinske organe je treba urediti na način, da bo zagotovljena sorazmerna zastopanost občin z območja pokrajine. Ker je predvideno, da bodo pokrajine poleg lokalnih zadev širšega pomena opravljale tudi državne prenesene naloge, je treba preveriti, ali lahko predsednik pokrajine samostojno imenuje/razrešuje direktorja pokrajinske uprave in načelnika pokrajinskega upravnega organa/enote pokrajinske uprave ali bo pri tem potrebno tudi soglasje države (vlade). Predlagane pristojnosti bi kazalo bolj eksplicitno opredeliti: predvidene so naloge na področju visokega šolstva, srednje šole pa niso omenjene; predvideno je ustanavljanje regionalnih bolnišnic, ne pa regijskih odlagališč odpadkov, ki so zdaj v domeni države, ker regij nimamo; nič se ne omenja vodooskrbe, ki ni občinskega, ampak regionalnega pomena; javno kmetijsko in gozdno zemljišče je bilo pred osamosvojitvijo v lasti in upravljanju občin, zdaj so javna zemljišča za urbanizacijo v lasti občin, ostala pa sodijo pod okrilje države (Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov). Slednja bi lahko prenesli pod okrilje pokrajin. Postavlja se vprašanje nadaljnje vloge skupnih medobčinskih uprav, katerih ustanovitev se danes spodbuja, in kaj bo s njihovimi zaposlenimi. Prav tako se postavlja vprašanje nadaljnega

obstoja regionalnih razvojnih agencij. V začetni fazi je pomembna vsebina pokrajin in ne njihovo število, pri čemer je bolje preveč pokrajin kot da tudi tokratni poskus ustanavljanja pokrajin propade. Teritorialna razdelitev Slovenije na nivoju pokrajin mora biti čim bolj usklajena z razdelitvijo na Vzhodno in Zahodno kohezijsko regijo, pri tem pa je ključen argument razvojna funkcija pokrajin.

Mnenje interesne skupine in komisije je bilo posredovano vodji strokovnem skupine za pripravo pokrajinske zakonodaje.

Osnutek Zakona o ustanovitvi pokrajin (35. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 2. 9. 2019). Komisija in interesna skupina sta se seznanili z osnutkom zakona, ki ga je pripravil vodja strokovne skupine za pripravo pokrajinske zakonodaje prof. dr. Boštjan Brezovnik s sodelavci. Ponovili sta stališče, da je ustanovitev pokrajin nujen korak za decentralizacijo in uravnotežen razvoj Slovenije ter zagotavljanje kakovostnejšega življenja vseh prebivalcev Slovenije, saj se danes soočamo z velikimi razvojnimi razlikami med glavnim mestom kot najmočnejšim zaposlitvenim središčem in ostalimi območji. Ustanovitev pokrajin, ki je v končni fazi odvisna od politične volje Državnega zbora, ne sme voditi v povečanje upravno-administrativnega sistema države, ampak mora prenosu pristojnosti z države na pokrajine slediti tudi prenos kadra in virov financiranja pokrajine oz. fiskalna decentralizacija. Predlagana teritorialna členitev Slovenije, ki temelji na konceptu 11 mestnih občin, lahko služi kot izhodišče za nadaljnjo razpravo, nikakor pa mestne občine, ki so sicer generator razvoja, ne morejo biti edini kriterij za členitev države na pokrajine. Ključno je, da se preveri že doseženo povezovanje oz. sodelovanje sosednjih občin ter da se občine in njeni prebivalci poistovetijo s pokrajino, v katero bi bile vključene. Državni svetniki so pozdravili namero strokovne skupine, da se pri oblikovanju končnega predloga teritorialne členitve Slovenije prisluhne pobudam lokalnega okolja, s čimer se udejanja želja po ustanavljanju pokrajin od spodaj navzgor. Poudarili so, da je treba najprej jasno dogovoriti pristojnosti pokrajin in katere naloge je država pripravljena prenesti na pokrajinski nivo ter šele na podlagi tega risati meje pokrajin. Istočasno je treba jasno dogovoriti tudi naloge, ki bi se prenesle z občinskega nivoja na pokrajine. Nabor nalog z vseh resornih ministrstev, ki sodijo v pokrajinsko pristojnost in služijo razvoju pokrajin, mora biti vnaprej dokaj jasno opredeljen (npr. na področju urejanja prostora, srednjega šolstva, sociale, urejanje vodotokov, kmetijstva, zdravstva itd.). Pred odločanjem o ustanovitvi pokrajin morajo tako država kot njeni prebivalci dobiti vpogled v posledice ustanovitve pokrajin, to pa pomeni oblikovanje paketa vseh zakonodajnih predlogov, ki so potrebni za ustanovitev pokrajin: zakon o ustanovitvi pokrajin – teritorialna členitev; zakon o pokrajinah - ureja pravni status, področja nalog, pokrajinsko upravo, organizacijo pokrajin; zakon o prenosu pristojnosti; zakon o financiranju in zakon, ki ureja volitve. Ker je pri opredelitvi pristojnosti, sistema financiranja in volitev v pokrajine potrebno sodelovanje Vlade in resornih ministrstev, sta komisija in interesna skupina pozvali Vlado, da se v okviru svojih pristojnosti vključi v projekt ustanavljanja pokrajin, ki ga koordinira Državni svet. Odločitev države oz. politike, koliko in katere pristojnosti je pripravljena prenesti na nižji (pokrajinski) nivo, daje odgovor o oblikovanju območij in številu pokrajin. Če obstaja interes za prenos več pristojnosti z države na pokrajine, potrebujemo manj teritorialno večjih pokrajin, ki bi bile z večjim kadrovskim, finančnim in razvojnim potencialom kompetenten in močan sogovornik države in primerljive z drugimi evropskimi regijami. Če pa je želja, da dobimo bolj simbolične pokrajine, pa število niti ni pomembno in jih je lahko več, a v tem primeru kakšnega večjega premika k decentralizaciji Slovenije ne bo.

Interesna skupina in komisija sta oblikovali pobudo, da naj se Vlada čim prej vključi v projekt ustanavljanja pokrajin in sodeluje s skupino strokovnjakov pod vodstvom prof. dr. Boštjana Brezovnika pri pripravi zakonodajnih predlogov oz. modela prenosa pristojnosti, sistema financiranja pokrajin in volitev v pokrajine. Državni svet je na 21. seji 18. 9. 2019 podprl pobudo in jo naslovil na Vlado, ki je sprejela odgovor na 49. seji 24. 10. 2019.

Odgovor Vlade na pobudo Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in Interesne skupine lokalnih interesov v zvezi s projektom ustanovitve pokrajin (40. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 11. 11. 2019). Komisija in interesna skupina sta bili v zvezi z njuno pobudo, da se Vlada v okviru svojih pristojnosti vključi v projekt ustanovitve pokrajin, seznanjeni, da se Vlada zaveda te naloge in da bo ob potrebnem družbenem in političnem konsenzu, ki se bo odražal v ustavni večini v Državnem zboru, treba izvesti vse potrebno za ustanovitev pokrajin. Državni svetniki so bili tudi seznanjeni, da Vlada podpira ustanovitev pokrajin in vodenje procesa od spodaj navzgor ter da se bo v proces vključila in pripravila vso potrebno zakonodajo, ko bo doseženo soglasje oz. poenotenje na lokalni ravni (župani). Državni svetniki so se tudi seznanili, da je posvet pri predsedniku republike 4. 11. 2019 pokazal, da so vsi naklonjeni pokrajinam, obstajajo pa razhajanja glede teritorialne delitve v posameznih primerih (npr. Koroško-šaleška pokrajina, Zasavsko-posavska pokrajina, status Ljubljane in Maribora ter želja po posebnem statusu Kopra). Državni svetniki so opozorili, da noben kriterij (npr. 100.000 prebivalcev, zgodovinski, politični, gospodarski in drugi dejavniki) ni absoluten, ampak se je treba zavedati, da je ključna volja občin kot temeljnih gradnikov pokrajin. To pomeni, da se morajo občine in njeni prebivalci poistovetiti s pokrajinami. Glede priporočila OECD, da naj ima pokrajina najmanj 100.000 prebivalcev, so opozorili, da je treba priporočila OECD prilagoditi slovenskim razmeram in nacionalnim interesom. Opozorili so tudi na predlog Koroško-šaleške pokrajine, saj Koroška pričakuje samostojno pokrajino in nasprotuje kakršnikoli drugačni členitvi. Pri tem so bili izpostavljeni tudi primeri drugih držav, kjer so zgodovinski razlogi pogojevali členitev na pokrajine z različnim številom prebivalcev - npr. nemški zvezni deželi Severno Porenje-Vestfalija (okoli 18 mio prebivalcev) in Posarje (1mio prebivalcev) ali italijanski deželi Dolina Aoste (malo več kot 100.000 prebivalcev) in Lombardija (okoli 10 mio prebivalci). V razmislek je bil dan tudi predlog, da se pri poimenovanju pokrajin uporabljajo geografska imena (npr. Pomurje, Posavje, Podravje, itd.). Postavilo se je tudi vprašanje posebnega statusa Mestne občine Ljubljana, ki bi po svojih organih izvrševala tudi pristojnosti in naloge pokrajine, saj velja za mesto Ljubljana kot glavnim mestom poseben zakon, ki opredeljuje tudi dodatno financiranje. Prav tako se je postavilo vprašanje obstoja nasprotja interesov v primeru posebnega statusa mestnih občin, ko bi njihovi organi (mestni svet in župan) izvrševali tudi pokrajinske naloge in pristojnosti (pokrajinski svet in predsednik pokrajine). Pri členitvi Slovenije bo treba slediti tudi aktualnim vzpostavljenim odnosom v okviru subregionalnih centrov. Pred »izrisom zemljevida« je treba doreči obseg pristojnosti in nalog, dinamiko njihovega prenosa in v fazi nastajanja pokrajin podati tudi oceno finančnih sredstev, potrebnih za ustanovitev pokrajin. S tem dobimo nek oris pokrajin, pri čemer je kriterij najmanj 100.000 prebivalcev optimalen kriterij v smislu prenosa vseh tistih nalog z državnega na pokrajinski nivo, ki sodijo v njen delokrog. Če država nima interesa, da prenese večji obseg nalog in pristojnosti (močne pokrajine), ni nujno, da se ustanovijo pokrajine z najmanj 100.000 prebivalci. In obratno, če obstaja interes, da se država decentralizira in da dobimo močne pokrajine z veliko nalogami in pristojnostmi, pa potrebujemo manj pokrajin – v tem primeru je verjetno tudi deset pokrajin s posebnim statusom Mestne občine Ljubljana in Mestne občine Maribor (kot jih predvideva zadnji predlog strokovne skupine) preveč. Glede na to, da je bil najbolj dodelan koncept pokrajin v mandatnem obdobju Državnega zbora 2004–2008, sta komisija in interesna skupina predlagali, da strokovna skupina pripravi nabor nalog in pristojnosti pokrajin na podlagi takratnega normativnega izhodišča in da z vidika racionalne organiziranosti države pokrajine delujejo kot dvoživke (širše samoupravne lokalne skupnosti in enote državne uprave).

Interesna skupina in komisija sta sprejeli sklep, da se bosta v prihodnje bolj posvetili pripravi predloga nabora nalog in pristojnosti ter sistemu financiranja bodočih pokrajin ter kot osnovo uporabili predloge strokovne skupine ter paket zakonodaje iz obdobja 2004–2008. Tega bosta po potrebi ustrezno dopolnili in prilagodili aktualnim razmeram ter pričakovanjem pobudnikov ponovnega poizkusa sprejema pokrajinske

zakonodaje. Sklep sta posredovali strokovni skupini za pripravo pokrajinske zakonodaje.

Izvajanje evropske kohezijske politike 2014–2020

Poročilo o izvajanju evropske kohezijske politike 2014-2020 za obdobje januar 2014–marec 2019 (Cilj: naložbe za rast in delovna mesta) in Poročilo o izvajanju Akcijskega načrta za pospešitev črpanja sredstev iz Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (31. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 17. 6. 2019). Komisija in interesna skupina sta se seznanili s poročili in ob tem pozdravili odločitev Vlade, da sprejme akcijski načrt za pospešitev črpanja EU sredstev, ki že nakazuje napredek in smo zdaj v intenzivnem obdobju. Državni svetniki so izrazili pričakovanje, da bo Slovenija, ne glede na zaznane težave, počrpala vsa razpoložljiva sredstva. Za uspešnost črpanja EU sredstev je ključnega pomena usklajeno delovanje vseh deležnikov, od države, občin do izvajalcev, ki so vsi soodgovorni za učinkovito izvajanje evropske kohezijske politike. Glede na dosedanjo prakso velikih oscilacij dinamike črpanja EU sredstev mora država vložiti več navora v pravočasno pripravo na novo programsko obdobje, za katero se ponovno pričakuje, da bo Slovenija neto prejemnica. Medtem ko so v aktualni finančni perspektivi EU sredstva predvsem usmerjena v t. i. mehke vsebine, so na lokalnem nivoju bistveno večje potrebe po financiranju t. i. trdih vsebin oz. investicij v infrastrukturo, ki ima večje multiplikativne učinke in je tudi pogoj za razvoj ostalih segmentov družbe, tudi novih delovnih mest. Lokalna okolja težko razumejo, da ima v okviru evropske kohezijske politike npr. gradnja kolesarskih stez prednost pred gradnjo kanalizacije kot ene od osnovnih dobrin sodobne civilizacije. Po mnenju komisije in interesne skupine je nujno, da slovenska pogajalska skupina pri kreiranju prihodnje politike EU odločneje zagovarja razvojne potrebe države in temu ustrezno izpogaja programske vsebine in opredeli razvojne cilje, ki so v našem nacionalnem interesu. Pri opredeljevanju vsebin je treba upoštevati tudi velikost občin in jih na nivoju EU ustrezno zastopati. Komisija in interesna skupina sta poudarili, da teritorialna delitev Slovenije na Vzhodno kohezijsko regijo in Zahodno kohezijsko regijo kaže na velike notranje razvojne razlike. Mestna občina Ljubljana kot statistično zelo razvito evropsko mesto bistveno odstopa od razvitosti ostalih območij Zahodne kohezijske regije, ki zato nimajo enakih možnosti za razvoj, kot jih imajo območja Vzhodne kohezijske regije, ki je upravičena do več sredstev EU. Medtem ko bi morala država s sistemom financiranja občin ta razkorak zmanjšati, se to ne dogaja. Čeprav je možno do konca 2023 črpati evropska sredstva, je zadnje leto zelo kritično za pravočasno realizacijo investicijskih projektov na ravni občin, npr. gradnja komunalne infrastrukture, saj so projekti finančno zahtevni in zahtevajo ustrezen čas za pridobivanje dokumentacije in soglasij. Komisija in interesna skupina sta menili, da je treba pospešiti postopke in občinam omogočiti čim prejšnjo izvedbo razpisov. Poleg tega sta opozorili, da so občine primorane plačevati izvajalcem odškodnino zaradi zamud pri izplačilih, ki pa jih niso same povzročile. Država se je zavezala, da bo do 2022 zagotovila odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode v aglomeracijah z manj kot 2000 PE, vendar je ta cilj praktično neuresničljiv zaradi finančne podhranjenosti občin, pomanjkanja državnih sredstev in nedosegljivosti evropskih sredstev.

Interesna skupina in komisija sta pripravili poročilo za 20. sejo Državnega sveta, ki je bila 3. 7. 2019. Mnenje Državnega sveta je bilo posredovano Vladi in Službi Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

Razvojna podpora Pomurski regiji

Osmo Letno poročilo o izvajanju Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2019, EPA 488-VIII (27. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 15. 4. 2019). Komisija in interesna skupina sta se seznanili s poročilom in ugotovili,

da se Zakon o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2019 izvaja v skladu s terminskim planom in razpoložljivimi finančnimi sredstvi. Državne svetnike je zanimala ocena uspešnosti izvedenih ukrepov v Pomurski regiji v obdobju desetih let glede na porabljena proračunska sredstva. Kot je bilo pojasnjeno, je bilo v tem obdobju ustvarjenih 900 novih delovnih mest, pri čemer od 2018 dalje primaren cilj ni več ustvarjanje novih delovnih mest, ampak dolgoročno ohranjanje delovnih mest z višjo dodano vrednostjo. Komisijo in interesno skupino je tudi zanimalo, zakaj je poročilo za leto 2017 predloženo šele 2019, saj to otežuje ocenjevanje učinkovitosti izvedenih ukrepov. V zvezi s tem sta komisija in interesna dobili pojasnilo, da je to posledica časovnega zamika pri pridobivanju vseh potrebnih podatkov Finančne uprave Republike Slovenije, ki jih je bilo treba še uskladiti med ministrstvi.

Mnenje interesne skupine in komisije je bilo posredovano Odboru Državnega zbora za gospodarstvo, ki se je z letnim poročilom seznanil na 4. seji 2. 7. 2019.

Integracija tujcev

Ponovna obravnava odprtih vprašani integracije tujcev s stalnim ali začasnim bivališčem v Republiki Sloveniji (28. seja interesne skupine, skupaj s Komisijo za državno ureditev, Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj ter Komisijo za kulturo, znanost, šolstvo in šport, 6. 5. 2019). Komisije in interesna skupina so na pobudo državnega svetnika in župana Mestne občine Velenje Bojana Kontiča ponovno obravnavale problematiko integracije tujcev, s katero se lokalna okolja soočajo pri vsakodnevni komunikaciji s tujci, njihovimi partnerji in otroki, ki poznajo zgolj svoj materni jezik in imajo zato težave pri vključevanju v slovensko družbo (npr. v zdravstvenih domovih, šolah, vrtcih, centrih za socialno delo, itd.). Javne institucije so dostikrat prepuščene lastni iznajdljivosti pri reševanju težav. Državni svetniki so opozorili na odsotnost celovitega pristopa pri reševanju tovrstne problematike in zato predlagali, da Svet za vključevanje tujcev intenzivira svoje delovanje in okrepi svojo vlogo koordinatorja med različnimi resorji in sodelovanje z lokalnimi skupnostmi in različnimi javnimi institucijami. Prav tako so opozorili, da Slovenija na področju migracij kot del širšega demografskega problema nima strategije, ki bi jasno določala kriterije za priseljevanje v smeri potreb slovenske družbe. Ob zavedanju realnih potreb po migraciji delovne sile, so komisije in interesna skupina poudarile, da je nujno usklajeno delovanje vseh deležnikov, ki morajo sproti reševati težave, preverjati obstoječe ukrepe in programe ter jih na podlagi izvajanja vrednotenja uspešnosti po potrebi modificirati. Komisije in interesna skupina so tudi menile, da bi morali razmisliti o spremembi zakonodaje in po vzoru drugih držav delodajalce v sodelovanju z državo spodbuditi, da poskrbijo za ustrezno raven znanja slovenskega jezika tujih delavcev še pred njihovim vstopom na slovenski trg delovne sile. Glede problema zlorab socialnih transferjev so opozorile na ugotovitev Ministrstva za notranje zadeve, da slovenska zakonodaja ustrezno rešuje zlorabe socialnega sistema prek pridobitve dovoljenj za prebivanje, vendar se ne izvaja ustrezno, prav tako ni ustreznega sodelovanja pri preverjanju podatkov med upravnimi enotami in centri za socialno delo. Komisije in interesne skupine so zato predlagale, da je treba anomalije ugotoviti in jih čim prej odpraviti. V zvezi z neustreznimi bivanjskimi razmerami tujcev so komisije in interesna skupina opozorile, da občine nimajo možnosti aktivnega poseganja v problematiko prijavljanja velikega števila tujcev na istem naslovu oz. v posamezni stanovanjski enoti. Nedopustno je, da lahko v stanovanjski enoti, primerni za bivanje npr. štirih oseb, prijavi prebivališče več deset oseb (tujcev), zato bi morali po vzoru zakonodaje, ki ureja dodeljevanje neprofitnih stanovanj v najem, zakonsko opredeliti površinske standarde za prijavo prebivališča v posameznih stanovanjskih enotah in preprečiti množične prijave na istem naslovu. Prav tako so državni svetniki poudarili, da se morajo otroci tujcev ob prihodu v Slovenijo čim prej vključiti v vzgojno-izobraževalni sistem, naučiti slovenskega jezika in prilagoditi novemu okolju. Vrtci so praktično prva vstopna točka v vzgojno-izobraževalni sistem in s tem v slovensko družbo, zato bi morali sistemsko urediti ukrep obveznega (nekajurnega) sodelovanja oz. druženja družin (starši, otroci), ki prihajajo iz različnega kulturnega okolja. Koncept vključevanja otrok tujcev v izobraževalni proces na osnovnošolski in srednješolski ravni brez znanja slovenskega jezika se izkazuje kot problematičen in tuje

učence oz. dijake zelo bremeni (opravljanje šolskih obveznosti in hkratio učenje slovenskega jezika), prav tako bremeni celotni razred in profesorje. Komisije in interesna skupina so zato izpostavile dobro prakso učenja slovenskega jezika tujih študentov Univerze v Ljubljani v okviru t. i. Leto+. Menile so, da bi bilo njihove dobre izkušnje in rešitve smiselno uporabiti tudi pri nadgradnji koncepta učenja slovenskega jezika učencev in dijakov. Ker se razmere neprestano spreminjajo, je pomembno prisluhiti predstavnikom šol, ki so vsakodnevno v stiku z mladostniki in najbolj poznajo tako njihove stiske kot tudi trende na področju zaposlovanja in dinamiko spreminjanja (avtomatizacije) delovnih mest. Komisije in interesna skupina so opozorile tudi na spornost modela štipendij, ki jih Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije namenja za usposabljanje dijakov, ki prihajajo iz Zahodnega Balkana, na tehničnem področju v srednjih poklicnih in strokovnih šolah. V imenu dijakov za tovrstne štipendije zaprosijo srednje šole, ki pa jih morajo v primeru neuspešnega zaključka šolanja njihovih dijakov tudi vračati. Tak model je nujno spremeniti tako, da šola ne bo nosila finančnega bremena vračanja štipendije v primeru neuspešnega zaključka šolanja. **Interesna skupina in komisije so za sejo Državnega sveta pripravile poročilo s predlogi sklepov. Državni svet je na 19. seji 12. 6. 2019 sprejel sklepe in jih naslovil na Vlado, ki je sprejela odgovor na 39. seji 11. 7. 2019.**

Stanovanjski zakon

Problematika potrebnih soglasij etažnih lastnikov za izboljšave v večstanovanjskih stavbah (24. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 4. 3. 2019). Komisija in interesna skupina sta se seznanili s problematiko neprimerne dostopa do stanovanj v starejših večstanovanjskih stavbah zaradi arhitektonskih ovir oz. odsotnosti dvigal. Za mlajše in zdrave osebe odsotnost dvigala verjetno ne predstavlja velikega problema, s starostjo in s tem povezano zmanjšano funkcionalnostjo pa postaja dvigalo osnovni standard za neoviran in varen dostop do stanovanja v večstanovanjski stavbi. Vgradnja dvigala, ki ima vedno finančne posledice za etažne lastnike, tako iz naslova same investicije kot kasnejšega vzdrževanja, običajno zahteva pridobitev gradbenega dovoljenja, saj gre v večini primerov za poseg v nosilno konstrukcijo stavbe. To pa pomeni, da je treba za tak gradbeni poseg pridobiti 100 % soglasje etažnih lastnikov, kar je praktično nemogoče doseči. Z vidika potrebne prenove starejšega stavbnega fonda in izboljšanja kvalitete bivanja v njih sta komisija in interesna skupina menili, da bi bilo smiselno s spremembo SZ-1 omogočiti, da za odpravo arhitektonskih ovir (npr. vgradnja dvigal) v večstanovanjskih stavbah, za katero je treba pridobiti gradbeno dovoljenje, zadostuje soglasje 75 % oz. tri četrtine etažnih lastnikov. Zato sta predlagali pripravo spremembe Stanovanjskega zakona (SZ-1) s ciljem olajšanja izvajanja izboljšav v večstanovanjskih stavbah v smislu lažje odprave arhitektonskih ovir in s tem izboljšanja kvalitete bivanja v njih.

Interesna skupina in komisija sta na Službo za pravne in analitične zadeve (SPAZ) naslovili pobudo, da v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije, Zbornico za poslovanje z nepremičninami in Slovenskim nepremičninskim združenjem FIABCI Slovenija pripravi zakonodajno iniciativo. SPAZ je pripravila osnutek zakonodajne iniciative, katero sta interesna skupina in komisija obravnavali na skupni seji 15. 4. 2019.

Predlogi za nujne spremembe Stanovanjskega zakona (27. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 15. 4. 2019). Komisija in interesna skupina sta se seznanili z osnutkom zakonodajne iniciative v zvezi z zahtevanim soglasjem za posege v večstanovanjskih stavbah, ki jo je na njuno pobudo pripravila SPAZ. Seznanili sta se tudi z dodatnimi predlogi GZS-Zbornice za poslovanje z nepremičninami in Slovenskega nepremičninskega združenja FIABCI, ki naslavljajo akutne težave stanovanjske politike: uskladitev neprofitne najemnine (postopna uskladitev v štirih letih, da se doseže raven, ki ustreza indeksu stroškov stanovanjske gradnje); dvig subvencije za najemnine za pokritje

povišanja neprofitne najemnine (na 90 % najemnine) za socialno šibke; odprava arhitektonskih ovir (predlagali navadno večino, saj je tudi $\frac{3}{4}$ v praksi težko dosegljiva večina); olajšanje dostopa do osebnih podatkov za namen izvajanja zakona; zakonska podlaga za vzpostavitev javne službe za najemniško upravljanje stanovanj, ki jo predvideva nacionalni stanovanjski program; dopustitev večjega zadolževanja javnih stanovanjskih skladov do 50 % kapitala sklada (zdaj je to 10 %). Med državnimi svetniki je prevladalo stališče, da se sproži zakonodajna iniciativa le za olajšanje postopkov odprave arhitektonskih ovir, saj bi vključevanje večjega števila rešitev lahko zmanjšalo potencialne možnosti za podporo predlogu zakona v Državnem zboru. Poleg tega imajo nekateri predlogi, kot je npr. dvig subvencioniranja najemnine iz 80 na 90 % za socialno šibke finančne posledice za občine. Tak predlog bi podprli, če bi imeli zagotovilo Vlade, da bo v luči zmanjševanja stroškov občin država financirala subvencioniranje (neprofitnih in tržnih) najemnin in ne več občine. Medtem ko sta komisija in interesna skupina prvotno predlagali, da bi za posege za odpravo arhitektonskih ovir, ki zahtevajo gradbeno dovoljenje, zadoščalo soglasje najmanj $\frac{3}{4}$ etažnih lastnikov (75 %), sta se na koncu odločili predlagati, da za tovrstne posege zadošča soglasje več kot polovice etažnih lastnikov glede na njihove solastniške deleže (navadna večina).

Interesna skupina in komisija sta vložili Pobudo za sprejem Predloga zakona o dopolnitvah Stanovanjskega zakona (SZ-1D) - skrajšani postopek, EPA 595-VIII. Državni svet je sprejel predlog zakona na 18. seji 15. 5. 2019. Državni zbor je na 11. seji 24. 9. 2019 sprejel zakon, pri čemer je določil, da je za tovrstne posege potrebno soglasje najmanj $\frac{3}{4}$ etažnih lastnikov.

Prometna infrastruktura

Problematika financiranja državnih infrastrukturnih projektov v občinah (7. izredna seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 23. 9. 2019). Komisija in interesna skupina sta obravnavali pobudo Interesne skupine lokalnih interesov v zvezi s problematiko financiranja državnih infrastrukturnih projektov v občinah z namenom, da bi se v luči priprave državnega proračuna za leti 2020 in 2021 ter ustavitve sprejemanja novih finančnih obveznosti od 3. 9. 2019 dalje seznanili z aktivnostmi in posledicami zmanjševanja proračunskih izdatkov na področju državnih infrastrukturnih projektov. Opozorili sta na nedopustnost zniževanja sredstev za investicije v državne infrastrukturne projekte v proračunih za leti 2020 in 2021 ter Vlado pozvali, da stori vse, da bo Slovenija v celoti počrpala razpoložljiva sredstva evropske kohezijske politike 2014–2020. Glede na odločitev Vlade, da predlaga nižjo povprečnino za 2020 in 2021 kot so dejanski stroški občin, sta komisija in interesna skupina poudarili, da je nujno, da se proračunski izdatki za infrastrukturne projekte (investicije in vzdrževanje) ne zmanjšujejo. Vsak rez proračunskih sredstev pomeni upočasnitev dinamike izvedbe projekta ali v skrajnem primeru celo ustavitev izvedbe projekta, kasnejši posegi v infrastrukturo pa so zaradi nepravočasnega ukrepanja le še večji in zato dražji. Poleg tega ne smemo pozabiti, da slaba (prometna) infrastruktura kot nosilec gospodarskega razvoja vpliva na praznjenje prostora (npr. Koroška, Bela krajina, Posavje) in krepí razvojne težave. Medtem ko sta predloga proračunov za leti 2020 in 2021 za cestno infrastrukturo predvidela 212 oz. 214 mio evrov, pa študije po besedah predstavnikov Direkcije za infrastrukturo kažejo, da bi za solidno cestno omrežje (redno vzdrževanje in investicije) vsako leto v naslednjih petnajstih let potrebovali okoli 300 mio evrov oz. 350 mio evrov, če upoštevamo še investicije v razvojne osi. Komisija in interesna skupina sta podprli prizadevanja Ministrstva za infrastrukturo za ohranitev obsega sredstev za investicije v državno cestno omrežje vsaj na nivoju zadnjih (dveh) let. Vlada bi morala spremeniti odnos do cestne (n druge) infrastrukture in temu področju v proračunih za leti 2020 in 2021 zagotoviti več sredstev, kot jih predvideva predlog, sprejet na 44. seji Vlade 19. 9. 2019. Nujno bi morali sprejeti odločitev, da se projekti, ki so bili pripravljene in vključeni v načrt razvojnih programov za 2019, a so ostali nerealizirani zaradi pomanjkanja proračunskih sredstev oz. do 2. 9. 2019 niso bile podpisane pogodbe, v 2020 prioritarno izvajajo. Državni svetniki so tudi izpostavili opozorila občin, da je treba upoštevati sprejete dogovore za razvoj

regij s številnimi najpomembnejšimi regijskimi razvojnimi projekti, ki imajo konkretne terminske načrte in so sofinancirani s sredstvi evropske kohezijske politike. Če za izbrane projekte ne bo zagotovljeno sofinanciranje države, je zaradi izpada investicij ogroženo črpanje evropskih sredstev v aktualnem programskem obdobju in posledično tudi gospodarska rast. Državni svetniki so tudi opozorili, da bo zadnje obdobje aktualne finančne perspektive še posebej težavno, saj se bo s ciljem pospešitve črpanja evropskih sredstev povečala intenziteta izvajanja projektov, to pa pomeni večje potrebe po gradbenih izvajalcih, ki jih bo treba zaradi pomanjkanja slovenskih gradbenih izvajalcev iskati na tujem trgu, zaradi večjega povpraševanja pa se bodo zvišale tudi cene storitev, kar na koncu vodi le v podražitev investicij. V povezavi s sprejetimi strateškimi dokumenti na različnih področjih družbenega razvoja sta komisija in interesna skupina opozorili, da bo treba razmisliti o samem fiskalnem pravilu, ki omejuje javno porabo in s tem uresničevanje razvojnih ciljev države, ter v okviru sedanje neučinkovite evropske monetarne politike razmisliti o zagonu investicij in potrošnje.

Sklepa interesne skupine in komisije sta bila posredovana Vladi ter v vednost reprezentativnim združenjem občin.

Varstvo pred naravnimi nesrečami

Odprta vprašanja sistemske ureditve varstva pred naravnimi nesrečami in odprave posledic škode (22. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 18. 2. 2019). Komisija in interesna skupina sta se na pobudo interesne skupine, ki jo je sprejela na 11. seji 13. 6. 2018, seznanili z odprtimi vprašanji sistema varstva pred naravnimi nesrečami in odprave njihovih posledic. Vladi sta predlagali, da pri načrtovani prenovi sistemske ureditve varstva pred naravnimi nesrečami in odprave nastale škode sledi predlogom in opozorilom državnih svetnikov, združenj občin, Gasilske zveze Slovenije ter resornih ministrstev ter organov v njihovi sestavi. Medtem ko smo v preteklosti o nekaterih naravnih nesrečah, kot je npr. pozeba ali suša, govorili kot o stoletnih dogodkih, so danes v luči podnebni sprememb te naravne ujme vedno pogostejše in z večjimi posledicami. S tega vidika je sistem odprave posledic naravnih nesreč potreben izboljšav v smislu upoštevanja bolj realnega stanja naravnih nesreč, do katerih lahko pride na obsežnejšem območju države ali pa na manjšem območju, kjer pa povzročeno veliko gmotno škodo lokalno okolje samo ni sposobno odpraviti. Med drugim sta opozorili, da Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč neustrezno določa, kdaj se občini dodelijo sredstva za odpravo posledic nesreč oz. kdaj se sproži mehanizem za pomoč države. Ko občina porabi obseg sredstev proračunske rezerve, ji država dodeli sredstva za odpravo posledic nesreče. Po mnenju komisije in interesne skupine bi morala država pomagati čim hitreje v obliki avansiranja, kar bi omogočilo hitrejšo pomoč prizadetim in začetek sanacije infrastrukture ter v nadaljevanju pripravo programa odprave posledic nesreče. Problematična je tudi sama meja, pri kateri so občine upravičene do državnih sredstev za odpravo posledic nesreče – ko je za namene, določene s predpisi na področju javnih financ, občina porabila svoja sredstva proračunske rezerve v višini 1,5 % prihodkov proračuna v letu, v katerem se izvajajo ukrepi odprave posledic naravne nesreče na njenih stvareh. Občine sredstva proračunske rezerve porabijo že ob prvi intervenciji in zato nimajo sredstev za odpravo škode in pomoč svojih občanov. Nadalje sta opozorili na podhranjeno financiranje prostovoljnih in poklicnih gasilskih enot v občinah oz. na nivoju regij, ki so usposobljene posredovati ob najhujših naravnih nesrečah. Opozorili sta, da je treba izboljšati status poklicnih gasilcev, vendar to pomeni dodaten strošek občin. Prav tako sta opozorili na problematičnost mehanizma priprave programa ocene škode, saj so merila zastarela, višina vrednotenja škode je nerealna glede na cene na trgu. Zelo je oteženo ocenjevanje škode zaradi naravne nesreče, še posebej v primeru poplav in škode, saj je dokumentacija za dokazovanje vrednosti stvari (računi, garancije) ali zavarovanje običajno uničena. Po njunem mnenju je treba tudi na novo opredeliti naravne nesreče in določiti, kaj je možno zavarovati in kaj ne. Nujno je ločiti naravne nesreče normalnega in širšega obsega.

Medtem ko bi lahko škodo na stvareh, ki so zavarovaljive, v primeru naravnih nesreč normalnega obsega pokrili iz naslova zavarovanja (premija subvencionirana), pa bi morali istočasno vzpostaviti sistem porabe sredstev državnega proračuna, da bi država ob obsežni naravni nesreči (kot je bila npr. v Črnomlju 8. 6. 2018), ki je lokalno okolje ne more obvladovati, takoj aktivirala sredstva za pomoč prizadetim. Zavarovanje stvari (tudi v kmetijstvu) je treba spodbujati (subvencioniranje), vendar bi morali večjo pozornost namenjati pogojem, pod katerimi se sklepajo zavarovanja in vplivajo na upravičenost do izplačila zavarovalnine. Ob iskanju optimalnejšega sistema odprave posledic naravnih nesreč se postavlja tudi vprašanje izvajanja ukrepov na različnih podsistemi za preprečevanje nastanka naravne nesreče večjega obsega. Eden takih primerov je stanje vodotokov v Sloveniji, ki je zaradi neustreznega sistema financiranja problematično, saj so neočiščeni vodotoki bolj ranljivi in zaradi katerih so posledice poplav večje kot bi sicer bile. Podobne težave zaradi pomanjkanja sredstev so tudi pri plazovih večjega obsega, ki so neustrezno sanirani.

Sklep interesne skupine in komisije je bil posredovan Vladi ter v vednost reprezentativnim združenjem občin in Gasilski zvezi Slovenije.

Odpadki

Problematika lahke frakcije odpadkov (31. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 17. 6. 2019). Komisija in interesna skupina sta se seznanili s problematiko lahke frakcije odpadkov, ki se je začela kopičiti na centrih za ravnanje z odpadki, ker za njeno končno rabo v Sloveniji na nivoju države ni rešitve. Podprli sta poziv Skupnosti občin Slovenije in apel Gospodarskega interesnega združenja centrov za ravnanje z odpadki in Zbornice komunalnega gospodarstva, da Vlada pristopi k urgentnemu reševanju problematike lahke frakcije odpadkov, ki postaja po zapiranju tujih trgov čedalje manj obvladljiva. Če Vlada takoj ne pristopi k urejanju težav v smislu obvladovanja situacije, bo Slovenija prej ali slej preplavljena z odpadki, kar bo povzročilo še večje negativne posledice za okolje in zdravje ljudi. Nujne so takojšnje kratkoročne rešitve v smislu poenotenja cene prevzema lahke frakcije odpadkov za sežig/sosežig za vse centre za ravnanje z odpadki v Sloveniji, ki bodo omogočile obvladovanje težav z lahko frakcijo odpadkov v prehodnem obdobju do izgradnje novih oz. nadgradnje obstoječih objektov za energetske izrabo odpadkov. Po mnenju državnih svetnikov je bil odziv ministra po dvigu cen neodgovoren, saj to pomeni višje stroške za občane kot uporabnike ali za občine kot ustanoviteljice komunalnih podjetij ali centrov za ravnanje z odpadki. Breme ne moremo prevaliti na okolja, ki gravitirajo na centre za ravnanje z odpadki, ampak mora ta problem rešiti država, ki je tudi postavila sistem ravnanja z odpadki, na katerega imajo občine relativno malo vpliva. Državni svetniki so ponovno opozorili na problem odsotnosti regij, ki bi morale svojo vlogo imeti pri nastajanju centrov za ravnanje z odpadki, ki jih zahodno od Ljubljane sploh ni. Ob zavedanju nujnosti preprečevanja nastajanja odpadkov in zmanjšanja njihove količine na izvoru, ne smemo mimo dejstva, da njihovega nastajanja ne moremo popolnoma ustaviti in da bo nastajala vedno določena količina odpadkov, ki jih je v okviru petstopenjske hierarhije ravnanja z odpadki ni moč ponovno uporabiti ali reciklirati, ampak termično obdelati in pri tem pridobivati energijo. Namesto plačevanja visokih stroškov energetske izrabe odpadkov v tujini bi morala država poiskati potencialne lokacije in sredstva preusmeriti v izgradnjo novih ali nadgradnjo obstoječih objektov za termično obdelavo odpadkov v domačem prostoru. Slovenija potrebuje manjše objekte za termično obdelavo predhodno obdelane komunalne odpadke po vzoru Toplarne Celje, pri odločanju o potencialnih lokacijah pa je ključna podpora lokalnega okolja in njenega prebivalstva. Država bi morala pri načrtovanju lokacij premagati tudi strah ljudi, ki je posledica slabih izkušenj prebivalstva s cementarno Anhovo ali Lafarge. Pomembno je, da lokalno okolje izvaja nadzor nad vsemi aktivnostmi v objektu za energetske izrabo odpadkov in da je omogočen on-line dostop do vseh podatkov.

Interesna skupina in komisija sta pripravili poročilo za 20. sejo Državnega sveta, ki je bila 3. 7. 2019. Na predlog interesne skupine in komisije je Državni svet pozval Vlado,

da čim prej pristopi k aktivnemu reševanju problematike kopičenja lahke frakcije odpadkov in pri tem sledi predlogom županov in županov slovenskih občin ter slovenske stroke. Vlada je sprejela odgovor na 66. dopisni seji 14. 8. 2019.

Oskrba s pitno vodo

Oskrba s pitno vodo obalnih občin v luči izrednega dogodka – iztirjanje vagonov v železniškem predoru pri Hrastovljah v Mestni občini Koper – ter zagotovitev alternativnih rešitev (5. izredna seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 8. 7. 2019).

Komisija in interesna skupina sta se na pobudo državnega svetnika Borisa Popoviča seznanili s posledicami železniške nesreče pri Hrastovljah v mestni občini Koper 25. 6. 2019, ki je povzročila razlitje kerozina na vodovarstvenem območju reke Rižana ter ponovno pokazala ranljivost vodnega vira Rižana. Zaradi odsotnosti alternativnega vodnega vira predstavlja tovrstna nesreča grožnjo za varnost in zdravje tamkajšnjih prebivalcev, kar pa zahteva takojšnje ukrepanje in iskanje možnih rešitev, ki bi prebivalcem in prebivalcem slovenske Istre zagotovile zadosten in varen vodni vir oz. dostop do pitne vode, ki je ustavna kategorija. Železniška nesreča je izpostavila tudi ranljivost železniške povezave na vodovarstvenem območju med Divačo in Koperom oz. Luko Koper, kar tudi zahteva takojšnje iskanje možnih alternativnih logističnih rešitev. Komisija in interesna skupina sta podprli sklepe občinskih svetov občin Koper, Piran, Izola in Ankaran z dne 5. 7. 2019 ter pozvali Vlado, da v najkrajšem možnem času v sodelovanju s stroko in lokalnimi skupnostmi ter uporabo dostopnih in naprednih tehnologij opravi vse aktivnosti za zagotovitev alternativnega vodnega vira za dolgoročno oskrbo slovenske Istre s pitno vodo. Pri iskanju alternativnega vodnega vira za oskrbo slovenske Istre bi morali proučiti vse v preteklosti že načrtovane ureditve oskrbe s pitno vodo, pri čemer je kraško območje zelo bogato z vodo v podzemlju. Oskrba z vodo iz sosednje Hrvaške ni dolgoročna rešitev, še posebej ne v poletnem času. Z namenom zagotavljanja dopolnilnega vodnega vira s ciljem varnejše oskrbe Obale z vodo in prebroditev morebitnega kriznega obdobja naj se nadaljuje s projektom desanilizacije (razsoljevanja) morja. Glede na pričakovane dolgotrajne postopke sprejemanja prostorskega akta za načrtovanje ureditve novega vodnega vira sta komisija in interesna skupina podprli pripravo interventnega zakona, ki bi po vzoru Magne uredil pogoje za hitrejšo umeščanje novega vodovodnega sistema v prostor ter zagotovil potrebne finančne vire. Dolžnost države je, da prebivalcem in prebivalcem slovenske Istre zagotovi nemoteno oskrbo s pitno vodo, kar izhaja tudi iz ustavne pravice do pitne vode, ki jo je prvi sprožil Državni svet prejšnjega mandata s pobudo za dopolnitev 70. člena Ustave. Komisija in interesna skupina sta tudi pozvali Vlado, da v luči nadaljnje rasti pretovora v Luki Koper in dolgotrajne izgradnje drugega tira železniške proge Koper–Divača čim prej predstavi možne alternativne logistične rešitve za transport tovornega prometa z jasnimi zavezami in časovnimi roki, ki bodo omogočile nemoteno povezavo Luke Koper z zalednimi trgi in ne bodo bremenile že tako preobremenjenega avtocestnega omrežja. Državni svetniki so podprli nadgradnjo projekta izgradnje drugega tira v dvotirno progo, pri tem pa pozvali Vlado, da se pri načrtovanju drugega tira zagotovi dolgotrajna zaščita vodnih virov kraškega sveta. Po izgradnji dvotirne proge Koper–Divača naj se obstoječa železniška povezava Divača–Koper opusti in prepusti v upravljanje lokalnim skupnostim.

Interesna skupina in komisija sta zahtevali sklic izredne seje Državnega sveta s predlogi sklepov. Interesna skupina je na 6. izredni seji 15. 5. 2019, na pobudo državnega svetnika Borisa Popoviča, sprejela amandma za dopolnitev 3. sklepa zaradi jasnejše navedbe, da se s projektom desalinizacije zagotovi nemotena oskrba s pitno vodo slovenske Istre do izgradnje alternativnega vodnega sistema vira za dolgoročno oskrbo slovenske Istre s pitno vodo. Državni svet je na 5. izredni seji 15. 7. 2019 podprl sklepe, skupaj z amandmajem, in jih naslovil na Vlado, ki je sprejela odgovor na 41. seji 29. 8. 2019.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin (ZMVN-1B) - druga obravnava, EPA 685-VIII (34. seja, skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 26. 8. 2019). Komisija in interesna skupina sta podprli predlog zakona in nanj nista imeli pripomb, sta se pa v razpravi osredotočili na aktivnosti, ki so potrebne za uveljavitev davka na nepremične kot ključnega vira financiranja občinskih nalog. Komisija in interesna skupina sta izrazili pričakovanje, da bo Ministrstvo za finance sledilo pričakovanjem občin, da še pred javno razpravo o predlog zakona o davku na nepremičnine in pripravo končnega besedila predloga zakona občine seznanj z delovnimi predlogi zakonskih rešitev o davku na nepremičnine in finančnimi posledicami za vsako občino posebej. Komisija in interesna skupina sta tudi izrazili pričakovanje, da bodo prihodki iz davka na nepremičnine pripadali občinam, kar izhaja tudi iz odločbe Ustavnega sodišča, s katero je bil razveljavljen prvi zakon o davku na nepremičnine. Prav tako je bilo podano mnenje, da morajo imeti občine pristojnost določanja davčnih stopenj. V zvezi s stanjem podatkov za množično vrednotenje nepremičnin sta komisija in interesna skupina izpostavili neurejenost podatkov zemljiškega katastra ter opozorili na problematiko neurejenega lastništva zemljišč, po katerih potekajo kategorizirane občinske ceste. Postavlja se namreč vprašanje ustreznosti vrednotenja takih nepremičnin. Za ureditev problematike neurejenega lastništva zemljišč, po katerih potekajo javne ceste, so pomembni tudi podatki o vrsti zemljišča (polje, gozd, travnik) in kakšen delež parcele služi cestni infrastrukturi, a občine za tovrstno urejanje nimajo zagotovljenih zadostnih proračunskih sredstev. Člani komisije in interesne skupine so tudi opozorili, da je treba podpreti dejansko urejanje lastniškega stanja kategoriziranih cest, ki potekajo po zasebnih zemljiščih. Medtem ko si v občinah prizadevajo urediti lastništvo zemljišč, po katerih potekajo kategorizirane ceste, so državni svetniki opozorili, da je ta proces v praksi otežen, saj brez soglasja lastnikov zemljišč ni možna odmera zemljišč, ki je potrebna za odkup teh zemljišč. Poleg tega se danes občine soočajo z zahtevami lastnikov zemljišč po visokih odškodninah za odkup teh zemljišč. Občine imajo mogoče vse pravne podlage za ureditev te problematike, a nimajo zadostnih finančnih virov. Na drugi strani morajo lastniki kmetijskih zemljišč plačevati katastrski dohodek, čeprav ne morejo razpolagati s svojo lastnino, ker po njej poteka občinska cesta. Ob tem so ponovno opozorili, da bi morali iz Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije prenesti zemljišča na občine za potrebe menjave z zemljišči, po katerih potekajo javne ceste. Zagotavljanje nadomestnih zemljišč bi bistveno pospešilo postopke urejanja lastniškega stanja zemljišč. Ob spremembi zakonske ureditve, ki bo omogočila pospešitev postopkov, je nujno zagotoviti dodatno finančno pomoč občinam, saj drugače problema lastninskih razmerij na zasebnih zemljiščih z javnimi cestami ne bodo zmogle urediti v doglednem času.

Poročilo interesne skupine in komisije je bilo posredovano Komisiji za gospodarstvo, obrt, turizem in finance. Državni svet na 21. seji 18. 9. 2019 podprl predloga zakona. Državni zbor je zakon sprejel na 12. seji 22. 10. 2019.

Pravice narodnih skupnosti na področju izobraževanja

Predlog Zahteve za začetek postopka za oceno ustavnosti 48. člena Zakona o osnovni šoli in 11. člena Zakona o posebnih pravicah italijanske in madžarske narodne skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja (32. seja, 3. 7. 2019). Interesna skupina je podprla zahtevo za oceno ustavnosti ter na pobudo državnega svetnika Marjana Maučca sprejela amandma za dopolnitev zahteve z navedbo dveh dodatnih zatrjevanih kršitev ustavnih določb. Predlagala je, da naj Ustavno sodišče prouči tudi morebitno neskladje s pravico do svobode gibanja iz 32. člena Ustave ter kršitev ustavnih določb o varstvu dela iz 66. člena Ustave. Hkrati je predlagala tudi uskladitev obrazložitve v poglavju "I. Očitane kršitve Ustave".

Interesna skupina je poročilo z amandmajem posredovala Državnemu svetu, ki je na 20. seji 3. 7. 2019 sprejel zahtevo za oceno ustavnosti in zakonitosti, ki vključuje tudi amandma interesne skupine, in jo posredoval Ustavnemu sodišču.

Predlog zahteve za parlamentarno preiskavo za ugotovitev politične odgovornosti nosilcev javnih funkcij, ki naj bi sodelovali pri pripravi in izvedbi političnega in kazenskega pregona zoper nekdanjega župana Mestne občine Maribor in člana Državnega sveta Republike Slovenije Franca Kanglerja in drugih, zaradi suma, da so bile v postopkih zoper nekdanjega župana Mestne občine Maribor in člana Državnega sveta Republike Slovenije Franca Kanglerja in drugih huje kršene in nedopustno zlorabljene določbe Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Ustave Republike Slovenije, Zakona o kazenskem postopku, Kazenskega zakonika ter Zakona o državnem svetu, in ugotovitev domnevnega nezakonitega upravljanja in vodenja določenih evidenc Policije (30. seja, 15. 5. 2019). Interesna skupina je podprla predlog zahteve za odreditev parlamentarne preiskave o ugotavljanju zlorab v zadevi Franc Kangler in drugi, ker je prevladala ocena, da je prav, da se ugotovijo morebitne krivice oz. ugotovi, ali so se na tožilce, policijo res izvajali pritiski in kdo jih je izvajal. Primer Kangler izkazuje sistematično kršenje človekovih pravic, ki jih povzroča sistem z različnimi akterji. Interesna skupina je tudi poudarila, da Državni svet ne bo glavni akter usmerjanja parlamentarne preiskave, ampak Državni zbor. Parlamentarna preiskava ima lahko, ne glede na končni izid, tudi neke dolgoročne učinke v smislu preprečevanja bodočih potencialnih neustreznih ravnanj nosilcev javnih funkcij. Obenem sta bila izražena pomislek o cilju preiskave in bojazen o spolitiziranju zadeve.

Interesna skupina je pripravila stališče in ga posredovala Državnemu svetu, ki je na 19. seji 12. 6. 2019 sprejel zahtevo za parlamentarno preiskavo in jo predložil Državnemu zboru.

Poslovnik Državnega sveta

Poziv Kolegija Državnega sveta v zvezi s spremembo 29. člena Poslovnika Državnega sveta (organiziranje posvetov) in izpostavljenimi poslovniškimi spremembami na drugih področjih (39. seja, 4. 11. 2019). Interesna skupina se je seznanila s pozivom Kolegija Državnega sveta in izrazila strinjanje, da se hkrati s spremembo 29. člena PoDS, ki ureja organiziranje posvetov, poslovniško uredijo tudi vprašanja na drugih področjih, ki jih naslavlja Služba za pravne in analitične zadeve. Večina članov interesne skupine je podprla predlog, da odločitev o organiziranju posvetov sprejme predsednik Državnega sveta kot avtonomen organ Državnega sveta. Sedanja poslovniška ureditev, ki zahteva predhodno posvetovanje s kolegijem Državnega sveta, ki se običajno sestaja enkrat mesečno, je neustrezna in po nepotrebnem zavira proces organizacije posvetov, v katerem prvenstveno aktivno sodelujejo predsednik Državnega sveta in služba Državnega sveta. Interesna skupina je tudi predlagala, da se pri poslovniški ureditvi glede seznanjanja državnih svetnikov z gradivi, vezanimi na delo Državnega sveta, njegovih komisij in interesnih skupin, upošteva tudi potencialna možnost tehničnih težav, ki bi onemogočile normalno delo državnih svetnikov (npr. nedostopnost elektronske pošte oz. spletne strani Državnega sveta). Za take primere naj PoDS predvidi, da se državnim svetnikom gradivo pošilja v pisni obliki.

Stališče interesne skupine je bilo posredovano Kolegiju Državnega sveta.

Etični kodeks

Pobuda državne svetnice Lidije Jerkič za dopolnitev Etičnega kodeksa državnih svetnikov Državnega sveta Republike Slovenije (26. seja, 10. 4. 2019). Interesna skupina je večinsko podprla predlagano dopolnitev etičnega kodeksa Jerkič za ureditev vprašanja nasprotja interesov, usposabljanja in zaupnega svetovanja. Strinjala se je s stališčem SPAZ, da sankcioniranje v etičnem kodeksu ne potrebujemo, saj etični kodeks ureja pravila obnašanja v smislu varovanja ugleda Državnega sveta in zagotavljanja primernih odnosov med državnimi svetniki in do funkcionarjev in zaposlenih v drugih institucijah. Državni svetniki morajo delovati v okviru Ustave, Poslovnika Državnega sveta,

Zakona o Državnem svetu in drugih zakonov (npr. Kazenski zakonik), ki določajo tudi omejitve in sankcije v primeru njihovega kršenja, medtem ko etični kodeks predstavlja zgolj ogledalo ravnanj državnih svetnikov pri opravljanju funkcije. Ker Državni svet oz. njegovi člani sprejemajo mnenja (ali npr. odložilni veto), ki nimajo odločilnega učinka v smislu izvršljivosti odločitev, je praktično nemogoče, da bi pri delovanju funkcije državnega svetnika prišlo do nasprotja interesov. Ne glede na to je prav, da se Državni svet odzove na priporočila GRECO in ni nič narobe, če etični kodeks ureja tudi področje nasprotja interesov, pri čemer je nasprotje interesov že urejeno v Zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije, ki velja tudi za državne svetnike.

Poročilo interesne skupine je bilo posredovano državnim svetnikom. Interesna skupina je na 29. seji 15. 5. 2019 predlagala umik obravnave dopolnitve etičnega kodeksa z dnevnega reda 18. seje Državnega sveta, ker je ocenila, da je treba odpraviti vsak dvom o tem, kaj pomeni nasprotje interesov. Na 30. seji 12. 6. 2019 je interesna skupina, na pobudo državnega svetnika Marjana Maučca, predlagala, da se pobuda državne svetnice Lidije Jerkič za dopolnitev etičnega kodeksa ponovno uvrsti na dnevni red seje Državnega sveta ter z amandmajem k 1. členu predlagala drugačno dikcijo novega člena, s katero se odpravlja kakršenkoli dvom, da bi državni svetniki, ki zastopajo različne interese, pri opravljanju svoje funkcije bili v nasprotju interesov. Državni svet je na 20. seji 3. 7. 2019 podprl predlog amandmaja interesne skupine in sprejel dopolnitev etičnega kodeksa.

Pobude interesne skupine

Pobuda interesne skupine za obravnavo problematike potrebnih soglasij etažnih lastnikov za izboljšave v večstanovanjskih stavbah (20. seja, 23. 1. 2019). Na pobudo državnega svetnika Bojana Kontiča je interesna skupina oblikovala pobudo, da bi skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj kot pristojno komisijo obravnavala problematiko z namenom, da pridobita mnenje pristojnega ministrstva glede težav, ki jih Stanovanjski zakon (SZ-1) povzroča glede zahtev o soglasju etažnih lastnikov v večstanovanjskih stavbah za gradbena dela in izboljšave, za katere je treba pridobiti gradbeno dovoljenje: ko se večina etažnih lastnikov odloči za izboljšave, npr. vgradnjo dvigala v večstanovanjski stavbi, lahko le eden ali peščica etažnih lastnikov zaradi nasprotovanja prepreči tako izboljšavo. Z vidika potrebne prenove starejšega stavbnega fonda in s tem izboljšanja kvalitete bivanja v njih je zato potreben razmislek o ustreznosti sedanjih zakonskih rešitev glede soglasij za izboljšave v večstanovanjskih stavbah.

Pobuda interesne skupine je bila posredovana Komisiji za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, s katero sta obravnavali problematiko na skupini seji 4. 3. 2019.

Pobuda interesne skupine za oprostitev plačila DDV za nakup namenskih vozil in opreme prostovoljnih gasilskih društev (20. seja, 23. 1. 2019). Interesna skupina je na pobudo državnega svetnika Franca Goloba sprejela pobudo, da bi se s spremembo Zakona o davku na dodano vrednost prostovoljnimi gasilskim društvom (PGD) določila oprostitev plačila davka na dodano vrednost za nakup namenskih vozil in opreme, ki je namenjena za gašenje ter reševanje ljudi in premoženja. Nabavo vozil in opreme za PGD-je sicer delno financira država, vendar za zadovoljivo opremljenost gasilcev ta sredstva ne zadoščajo. Zato se PGD pogosto poslužujejo različnih oblik zbiranja sredstev od občanov in gospodarskih družb, prav tako naslavljajo prošnje za finančno pomoč za tovrstne nakupe na občine. Ko PGD na takšen način zberejo sredstva in nabavijo potrebno opremo ali vozila, ki so namenjena za reševanje življenj in premoženja, morajo državi plačati še DDV, kar v praksi pomeni, da država, namesto da bi sofinancirala nakup opreme za reševanje, od težko zbranih sredstev pobere svoj delež v obliki DDV. To je neprimerno in nepošteno do poslanstva prostovoljnih gasilcev, ki svoje delo skoraj v celoti opravljajo prostovoljno in brez plačila, ob tem pa tudi izpostavljajo svoja življenja in zdravje. Zato se je predlagalo, da bi se pripravila sprememba Zakona o davku na dodano vrednost, na podlagi katere bi bila PGD

oproščena plačila DDV za nakup namenskih vozil in opreme, ki je namenjena za gašenje ter reševanje ljudi in premoženja. Z možnostjo nakupa zaščitne in reševalne opreme brez plačila DDV bi se znižali stroški za delovanje PGD oz. bi se lahko na račun oprostitve DDV zagotovila boljša opremljenost in večja varnost gasilcev.

Pobuda interesne skupine je Državni svet na 14. seji 23. 1. 2019 podprl in jo naslovil na Ministrstvo za finance in Ministrstvo za obrambo. Ministrstvo za finance je v odgovoru z dne 6. 2. 2019 zavrnilo pobudo z obrazložitvijo, da je (nižja) stopnja DDV v skladu z evropsko zakonodajo sistemsko vezana na vrsto blaga ali storitve in ne na to, katera skupina ljudi oz. organizacije določeno blago oz. storitev nabavlja ali uporablja. Zaradi splošne značilnosti delovanja sistema DDV ni mogoče zagotoviti oprostitve dobave opreme gasilskim organizacijam, saj bi s tako posebno davčno obravnavo na podlagi tega, kdo je prejemnik blaga, rušilo temeljno načelo davčne nevtralnosti in enake obravnave davčnih zavezancev v zvezi z opravljanjem ekonomske dejavnosti (dobaviteljev gasilske opreme), ki v okviru oproščenih dobav ne bi mogli uveljaviti odbitka vstopnega DDV.

Pobuda interesne skupine v zvezi z omejitvijo prometa tovornih vozil nad 7,5 ton hrvaških oblasti pri prehodu slovensko-hrvaške meje v SV delu Slovenije (25. seja, 20.

3. 2019). Na pobudo državnega svetnika Marjana Maučca je interesna skupina opozorila na problem omejitve prometa za tovorna vozila nad 7,5 ton v območju med Murskim Središčem in Novim Marofom v sosednji Republiki Hrvaški od 19. 3. 2019. Medtem ko so hrvaški obmejni organi prepovedali vstop v Republiko Hrvaško slovenskim tovornim vozilom nad 7,5 t, pa so prepuščali promet za hrvaška tovrstna vozila, in to ne glede na omejitve. Zaradi navedene prepovedi so se morala slovenska tovorna vozila preusmerjati na druge mejne prehode s Hrvaško, kar jih je postavilo v neenakopraven položaj s hrvaškimi prevozniki, saj so morali opraviti daljšo pot za opravljanje dejavnosti prevoznitva. To je negativno vplivalo na slovensko gospodarstvo zaradi dodatnih stroškov transporta blaga in obenem povečali obremenjenost slovenskih cest in okolja na tem območju. Zato je interesna skupina predlagala, da Vlada pristojnim ministrstvom naloži, da od hrvaških pristojnih organov zahtevajo spoštovanje cestno-prometnih predpisov za vse udeležence v prometu ali pa recipročno prepove vožnjo hrvaškim avtoprevoznikom v Slovenijo. Rešitev bi bila tudi, da se omogoči neoviran promet za tovorna vozila nad 7,5 t, ki nosijo registrsko oznako z območja Murske Sobote (MS), Čakovca (ČK) in Varaždina (VŽ). S tako rešitvijo bi omejili promet za tovorna vozila, ki ne prihajajo z navedenih območij, hkrati pa omogočili ohranitev enakega položaja slovenskih in hrvaških avtoprevoznikov z obmejnega območja.

Interesna skupina je pobudo naslovila na Vlado, ki je v odgovoru z dne 25. 4. 2019 navedla, da se strinja, da so slovenski prevozniki v neenakopravnem položaju, in da gre pri tej omejitvi hrvaških oblasti za enostranski ukrep, glede katerega slovenska stran, ki že izvaja aktivnosti za razrešitev težav, ni dala soglasja. Na Ministrstvu za infrastrukturo iščejo rešitve, ki bodo sprejemljive tako za lokalno prebivalstvo kot tudi za slovenski avtoprevozniški sektor. Vlada je menila, da je možno problematiko urejati najprej v okviru medsebojnega dialoga med državama ter da recipročni ukrepi pridejo na vrsto, ko so izčrpane ostale možnosti.

Pobuda interesne skupina za obravnavo problematike financiranja državnih infrastrukturnih projektov v občinah (36. seja, 18. 9. 2019).

Interesna skupina je dala pobudo, da skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj čim prej obravnavata navedeno problematiko, ki je odraz zmanjševanja proračunskih sredstev. Na podlagi Pravilnika o zaključku izvrševanja državnega in občinskih proračunov za leto 2019 (Ur. l. RS, št. 53/19) je bilo s 3. 9. 2019 za neposredne uporabnike proračuna ustavljeno prevzemanje novih finančnih obveznosti, razen v določenih primerih oz. v izjemnih primerih ob predhodni odobritvi Ministrstva za finance. To ima tudi posledice za izvajanje načrtovanih infrastrukturnih projektov v občinah, katerih realizacija postaja zaradi predvidenega zmanjševanja sredstev v državnih proračunih za 2020 in 2021 in še dodatnega prilagajanja izdatkov zaradi slabše gospodarske napovedi še bolj negotova. Vsi tisti, ki so podpisali

pogodbe, in v mnogih primerih so občine (v njenem imenu župan) podpisnice pogodb, se zdaj bojijo, da bodo nosili odgovornost za neizpolnitev prevzetih finančnih obveznosti za izvedbo investicij, čeprav je pravi krivec država, ki zmanjšuje izdatke. Ob zavedanju omejujočih gospodarskih dejavnikov in okvira fiskalnega pravila državni svetniki opozarjajo na nesprejemljivost zmanjševanja izdatkov na področju infrastrukturnih projektov, saj so ti vitalnega pomena za občine in predstavljajo gonilo gospodarskega razvoja države. K temu je treba dodati tudi dosedanja neuspešna pogajanja glede povprečnine. Občine so ponovno postavljene pred dejstvo o višini povprečnine za prihodnji dve leti, ki je izračunana na podlagi vladne metodologije in ne dejanskih stroškov. Medtem ko so bili občinski proračuni zaradi finančne krize v preteklosti močno okleščeni, tudi trenutni razrez proračunskih odhodkov za prihodnji dve leti kaže, da bodo morale občine zopet prevzeti velik del posledic napovedanega ohlajanja gospodarstva. Če občine že doslej niso bile upravičene do financiranja dejanskih stroškov, bodo v trenutni makroekonomske situaciji še na slabšem.

Interesna skupina je na Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj naslovila pobudo za skupno sejo, ki je bila 23. 9. 2019.

Pobudi interesne skupina za pripravo ustavne presoje 54. člena ZIPRS2021 in spremembe ZIPRS2021 v delu, ki se nanaša na višino povprečnine za 2020 in 2021 (41. seja, 9. ,12. 2019).

Državni svet je v okviru zakonodajnega postopka sprejemanja ZIPRS2021, EPA 794-VIII, opozoril na neustreznost višine povprečnine v 54. členu predloga zakona in na podlagi opozoril združenj občin predlagal višjo povprečnino: za leto 2020 658,80 evra in za leto 2021 668,10 evra. Ker Državni zbor ni sledil opozorilom Državnega sveta oz. združenj občin, je Državni svet v nadaljevanju sprejel odločilni veto ZIPRS2021, a ga je Državni zbor na 30. izredni seji 2. 2. 2019 ob ponovnem odločanju sprejel. Glede na to, da zakonsko določena višina povprečnine za 2020 in 2021 ne zadošča za normalno financiranje stroškov občin je interesna skupina predlagala, da SPAZ pripravi spremembo ZIPRS2021 in v njej predvidi višino povprečnine, kot jo je predlagal Državni svet oz. združenja občin v okviru zakonodajnega postopka, ter pripravi oceno ustavnosti 54. člena ZIPRS2021. Ker je treba v ustavni presoji izkazati, da višina povprečnine in na njeni podlagi izračunana primerna poraba občinam ne zagotavlja zadostnega obsega sredstev za financiranje njihovih izvirnih nalog, je treba k sodelovanju povabiti reprezentativna združenja občini in jih zaprositi za konkretne izračune po posameznih občinah. Dejstvo je, da je Ustavno sodišče v odločbi U-I-1/11-15 zavzelo stališče, da bi bil lahko ustavno sporen tak izračun povprečnine, na podlagi katere ugotovljeni obseg primerne porabe, tudi ob učinkoviti in gospodarni porabi sredstev, ne bi v celoti pokrival nastalih izdatkov občin pri izvajanju njihovih izvirnih nalog. Glede na strokovno zahtevno materijo je interesna skupina tudi predlagala, da se k sodelovanju pri pripravi ustavne presoje povabi tudi zunanje strokovne izvajalce (npr. bivše ustavne sodnike

Pobudi interesne skupine sta bili naslovljene na predsednika in sekretarja Državnega sveta. 6. 1. 2020 so se predstavniki interesne skupine, sekretar Državnega sveta in predstavnik SPAZ sestali s predstavniki reprezentativnih združenj občin in se dogovorili o nadaljnjih aktivnosti.

Pobuda interesne skupine glede priprave dopolnitve Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (SPIZ-2G) (41. seja, 9. 12. 2019).

Interesna skupina je na pobudo državnega svetnika Marjana Maučca predlagala, da SPAZ pripravi predlog dopolnitve 9. člena SPIZ-2G in v prvem odstavku spremenjenega 39.a člena kot dodaten pogoj za izplačilo 40 % starostne pokojnine zavarovancu, ki je izpolnil pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine, določi predložitev pisnega soglasja delodajalca. Nova zakonska ureditev, ki jo je sprejel Državni zbor na 29. izredni 29. 11. 2019, predvideva višji del pokojnine (40 % starostne pokojnine), ki se zavarovancu ali pa upokojencu izplačuje poleg dohodkov, ki jih pridobi ob aktivnosti, za prva tri leta po uveljavitvi izplačila, pri čemer do tega izplačila ne bodo več upravičeni zavarovanci, ki izpolnjujejo pogoje za predčasno pokojnino. Interesna skupina je menila, da bo lahko taka zakonska

ureditev povzročila motnje na trgu dela, zlasti pri zaposlovanju mladega izobraženega kadra. Statistični podatki namreč kažejo na manjše možnosti prvega zaposlovanja mladih, ki bi jih sicer delodajalec verjetno bolj potreboval kot tiste, ki izpolnjujejo vse pogoje za starostno pokojnino, a se ne odločajo za upokojitev, ampak ostajajo zaposleni. Vsi zavarovanci, ki izpolnjujejo pogoje za starostno upokojitev, bi se morali upokojiti, razen če je (katerikoli) delodajalec za njihovo nadaljnjo aktivnost zainteresiran in mu za to tudi izda pisno soglasje. To pomeni, da bi lahko nadaljevali z delom po izpolnitvi pogojev za pridobitev starostne pokojnine vsi tisti, za katere bi imel katerikoli delodajalec interes, da zaposli upokojenca z dvojnimi statusom in mu tudi izda pisno soglasje.

Pobuda interesne skupine je bila posredovana predsedniku in sekretarju Državnega sveta.

Pobudi interesne skupine glede slovesne otvoritve prenovljene dvorane Državnega sveta (40. seja, 11. 11. 2019). V povezavi z vprašanjem roka dokončanja obnovitvenih del v dvorani Državnega sveta se je sprožila širša razprava o lastništvu dvorane, v kateri vseskozi zaseda Državni svet, in organiziranju slovesne otvoritve prenovljene dvorane v odnosu do načrtov Državnega zbora glede obnovljene dvorane. Državni svet je, tako kot Državni zbor, v skladu z Ustavnim zakonom za izvedbo Ustave Republike Slovenije pravni naslednik Skupščine Republike Slovenije. Sedež Državnega sveta je na Šubičevi 4, Ljubljana, kjer v mali sejni dvorani tudi zaseda. V skladu s 16. členom Zakona o stvarnopravnem premoženju države in lokalnih samoupravnih skupnosti (Ur. l. RS 11/18 in 79/18) je v primeru, če isto nepremičnino uporablja več uporabnikov, upravljavec te nepremičnine tisti uporabnik, ki zaseda njen največji del, če se uporabniki s pisnim sporazumom ne dogovorijo drugače. To pomeni, da je Državni zbor upravljavec stavbe na Šubičevi 4, Ljubljana, Državni svet pa je uporabnik prostorov v tej stavbi. V skladu z Dogovorom o opravljanju storitev in dobavi blaga ter o plačevanju sorazmernega deleža določenih stroškov med Državnim zborom in Državnim svetom z dne 20. 12. 2002 uporablja Državni svet pisarniške prostore, mala sejna dvorana na Šubičevi 4 pa je prednostno namenjena za zasedanje Državnega sveta. Glede na navedeno interesna skupina je izrazila pričakovanje, da bo ob koncu obnove dvorane Državnega sveta (male sejne dvorane), ki je prvenstveno namenjena zasedanju Državnega sveta, otvoritveno slovesnost organiziral Državni svet. Na podlagi navedenega je interesna skupina na predsednika Državnega sveta naslovila pobudi, da se ob obeležitvi dneva samostojnosti in enotnosti skliče slavnostna seja Državnega sveta in po koncu obnovitvenih del v dvorani Državnega sveta slavnostno odpre prenovljena dvorano Državnega sveta.

Pobudi interesne skupine sta bili posredovani predsedniku Državnega sveta, ki je 23. 12. 2019 skupaj s predsednikom Državnega zbora pripravil slovesnost ob otvoritvi prenovljene dvorane.

Vprašanja interesne skupine

Vprašanje interesne skupine glede zagotavljanja kontinuiranega delovanja in širitve programov na področju duševnega zdravja (36. seja, 18. 9. 2019). Interesna skupina je na pobudo državnega svetnika Marjana Maučca postavila vprašanje, kako bosta Vlada in resorno ministrstvo zagotovila kontinuirano delovanje in širitev socialnovarstvenih programov, med katere sodijo tudi programi na področju duševnega zdravja, skladno s strateškimi dokumenti kot sta Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva 2013–2020 v delu, ki se nanaša na področje duševnega zdravja, in Resolucija o nacionalnem področju duševnega zdravja, ki zavezujeta ureditev področja skupnostne skrbi. S širitvijo mreže socialnovarstvenih programov na področju duševnega zdravja, bi lahko v zaključenih okoljih, kjer se vzpostavljajo Centri za duševno zdravje, zagotovili celostne, integrirane in povezane službe in programe na področju duševnega zdravja v skupnosti. Za uspešno delovanje skupnostne obravnave je nujno zagotoviti vzpostavitev in širitev novih programov ter v proračunu Republike Slovenije za leto 2020 zagotoviti dodatna sredstva v obsegu 1,5-2 mio evrov. Zmanjševanje sredstev v okviru proračunskega primanjkljaja na tem področju nikakor ni sprejemljivo.

Vprašanje interesne skupine je bilo posredovano Vladi in Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Vlada je v odgovoru z dne 24. 10. 2019 pojasnila, da bo zagotovila sredstva v dosedanjem obsegu, so pa v teku tudi pogajanja za dodatna sredstva za socialnovarstvene programe v finančni perspektivi 2021–2027. Prav tako sta v pripravi dva projekta z namenom deinstitucionalizacije, ki bosta sofinancirana iz ESS in ESRR.

Vprašanje interesne skupine glede umika izdelkov s kanabinoidom konoplje CBD iz prodaje (36. seja, 18. 9. 2019). Interesna skupina je na pobudo državnega svetnika Marjana Maučca sprejela vprašanje, zakaj se v Sloveniji prepoveduje prodaja izdelkov, ki vsebujejo kanabinoid konoplje CBD, medtem ko tovrstne prepovedi v drugih državah članicah EU ni zaznati. Inšpektorji Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije so namreč julija 2019 začeli obiskovati vse registrirane proizvajalce CBD in jim izdajati odločbe o prepovedi prodaje in umiku vseh izdelkov, ki vsebujejo kanabinoid konoplje CBD, s tržišča. Pri tem so se inšpektorji sklicevali na EU predpis, t. i. katalog novih živil (angl. Novel food catalogue). Od januarja 2019 je ekstrakt konoplje v okviru navedenega kataloga uvrščen na seznam »NI DOVOLJENO«. Medtem ko se je prodaja in predelava CBD izdelkov v Sloveniji prepoveduje in s tem preprečuje njihova dostopnost domačim uporabnikom (npr. rakavim bolnikom), te prakse v drugih državah članicah EU ni. To pomeni, da bodo ob prepovedi predelave in prodaje CBD izdelkov v Sloveniji uporabniki do tovrstnih izdelkov lahko še naprej dostopali v ostalih evropskih državah.

Vprašanje interesne skupine je bilo posredovano Ministrstvu za zdravje, ki je v odgovoru z dne 9. 10. 2019 opozorilo, da pridelovalci in prodajalci živil iz industrijske konoplje, ki v svojih izdelkih ne uporabljajo ekstraktov, lahko tržijo svoje izdelke in se zanje nič ne spremeni. Zato ne drži, da so bili umaknjeni vsi izdelki s tržišča, ki vsebujejo CBD. Ker se CBD pojavlja v različnih izdelkih in za njih velja kompleksna zakonodaja, se pripravlja dokument, ki bo podrobneje obrazložil posamezne skupine izdelkov (zdravilo, živijo, kozmetični izdelek, itd.).

Vprašanja interesne skupine glede neuvrstitve pobud državnega svetnika Marjana Maučca in Komisije za državno ureditev na dnevni red seje Državnega sveta (29. seja, 15. 5. 2019). Interesno skupino je zanimalo, zakaj niso bile na dnevni red seje Državnega sveta uvrščene oz. pripravljene, da se jih lahko uvrsti na sejo Državnega sveta, naslednje zadeve: Pobuda državnega svetnika Marjana Maučca za oceno ustavnosti določb zakonov, ki urejajo vzgojo in izobraževanje, v zvezi z učnim jezikom na narodnostno mešanem območju v Prekmurju; Pobuda državnega svetnika Marjana Maučca za pripravo predloga zahteve za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti tretjega odstavka 54. člena ZIPRS1819; Pobuda Komisije za državno ureditev za vložitev predloga zahteve za uvedbo parlamentarne preiskave za ugotovitev zlorab v zadevi Franc Kangler in drugi ter domnevnega nezakonitega upravljanja z evidencami in domnevno nezakonitega vodenja evidenc v Policiji.

Vprašanja interesne skupine so bila posredovana predsedniku Državnega sveta, ki je podal odgovor 29. 5. 2019.

Vprašanje interesne skupine glede priprave ustavne presoje ZIPRS1819 (36. seja, 18. 9. 2019). Interesna skupina je na pobudo državnega svetnika Marjana Maučca ponovno postavila vprašanje, zakaj ni bil pripravljen predlog zahteve za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti tretjega odstavka 54. člena ZIPRS1819.

Vprašanje interesne skupine je bilo posredovano predsedniku Državnega sveta, ki je podal pojasnilo v odgovoru z dne 23. 9. 2019.

Vprašanje interesne skupine glede uvedbe postopka ponovnega odločanja (36. seja, 18. 9. 2019). Interesna skupina je na pobudo državnega svetnika Marjana Maučca postavila vprašanje, ali potekajo kakšne aktivnosti v zvezi z morebitno uvedbo postopka ponovnega

odločanja, za katerega so v preteklih mandatih Državnega sveta že potekali tudi pogovori s poslanskimi skupinami Državnega zbora.

Vprašanje interesne skupine je bilo posredovano predsedniku Državnega sveta, ki je 16. 8. 2019 vsem državnim svetnicam in svetnikom posredoval odgovor oz. informacijo glede aktivnosti na navedeno temo. Kot je izpostavil, so pogovori s predstavniki koalicijskih poslanskih skupin, glede na koalicijski sporazum aktualne vlade, nakazali resen pomislek o smiselnosti nadaljnje razprave o uvedbi t.i. postopka ponovnega odločanja, saj naj bi koalicijski sporazum predvideval sprožitev poglobljene razprave o preoblikovanju ali ukinitvi Državnega sveta. Glede na to je predsednik Državnega sveta podal oceno, da bi bilo trenutno neproduktivno intenzivirati nadaljnje pogovore o tej temi, bolj smiselno pa bi bilo kakovostno in intenzivneje izvajati obstoječe ustavne pristojnosti Državnega sveta.

Sekretarka
Meta Štembal

Vodja interesne skupine
Milan Ozimič